

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLEN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET”-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmertelen levelek csak ismert kézektől fogadhatók el.

Kéziratok nem adhatók vissza.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyiltérben minden garmond sor díja 20 kr.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetéseknek:
Minden sor után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy disztribúttal vagy körzettel ellátott hirdetésekért termékek szerint minden négyeszőg centim. után 3 kr. számítatik.

Állandó hirdetéseknek kedvezmény nyújtatik.

Hirdetések és pénzküldemények a kiadóhivatalhoz intézendők.

Közüny a magasztos iránt.

A tűnő század sok mindennel dicsérelhető, mert csakugyan *haladás* van minden téren. Csak egyben maradt hátra: a kebel nemesbülése nem tart lépést az ész fejlődésével.

Ugy látszik, hogy a szenvedelmek kielégítése előbbrevalónak tartatik a „magasztos” munkálásánál. Lelki szemünk hamisan mutatja a dolgok fontosságának hőmérőjét, s az egyén ennek következtében hibásan ítél, — vagy az izmok korai ellankadása képtelen többoldalú munkára, mert az elfáradás igen hamar áll be, s nyomában terem a „magasztos” iránt való elfáradtság.

Eme abnormis lelki állapot, mondhatnók: tengődés mentségére a rendes értelmiségre számot tartó egyén a megélhetés nagy gondjait hozza elő, ugy okoskodván, hogy nem ér rá bokros elfoglaltsága miatt, s elfáradván a munkában, nincs is kedve hozzá; pedig bensejében érzi, tudja, hogy nincs igaza, pirul önmaga előtt; de hasztalan beismerése, mert nem követi a javulást; hiábavaló lelki vergődése, mert mint a pók hálójába került légy, még inkább belebonyolódik a háló szálaiba, ő is biztosabban marad fogva a szenvedelmek erős hurkaiban, elhivatván magával, hogy neki egész bizonyosan sem ideje, sem tehetsége nincs a magasztossal való foglalkozásra.

— Tegye más, kinek módja és ideje van hozzá, ki nem kénytelen a mindennapiért ugy küzdeni, mint ő.

Ilyen okoskodással nyugtatja meg jobbak érzését, ilyen gondolatokkal temeti el lelkében a fel-felszólaló isteni szikrát. — A magasztos, az emberiség közérdekei, az emberszeretet marad ideálnak, mi iránt lelkesedni, hazafiúi szívvvel fölbuzdulni csak a terített asztal mellett, telt pohárral a kézben szokás és divat.

TÁRCA.

Kirándulás Velenczébe.

Irta: Benécs Gusztáv.

(Polytatás.)

A vonat most már sietve dübörög lefelé. A parton már kivehető Buccari, Portó-Ré kikötő városok fehér házaikkal. Fiuméből azonban nem látszik egy falat sem. Még egy hosszú tunel. A lámpákat felgyújtják. Igyekeztem a német sógor mellől távolabb húzódni, mert féltem, hogy lelkesedésemben meg találok esőkolni, pedig kellemesebb alaguti szomszéd volt a sógornéja, ki azonban nem tudott magyarul s így nem féltem, hogy összeszid, ha megreszkírozok is valami fogadalmat. Az alagútból ki, — Fiuméba be.

De hát mit csináljon a zsidó polgártárs reggel 8 órakor Gyöngyösön — s Fiumében este és éjjel. — Hát legelőbb is eltévedtem. A felső kereskedelmi iskolába akartam eljutni, s a taliányba oltott izrahélita hordár elvezetett a tengerészeti akadémiába. Jelekkal magyaráztam neki, milyen intézetbe vigyen; na, na, — mondja — mintha megértett volna s egy órai gyaloglás után elvezetett a torpedó-gyárba. Itt persze nem bocsátottak be, hanem adtak mellém egy magyarul tudó torpedóst (a la fogadós) s az mindjárt tudta, hogy koresmába igyekszem.

A téren és időn diadalmaskodó kornak értelemben felvilágosult gyermeke az életet csak ugy tartja annak, ha az: az élvezetek folyton tartó sorozata, ha az egy aranyos álom, mely az érzéki élvezetek kábitó mámorában ringatja az alvót. A munka csak kényszer, mely alól kibujni a sokat fejlesztett ész feladata, mi ha ügyesen sikerül, a kortársak alázatos tiszteletére van kilátás!

És ez nem frázis! Ime lássuk!

Nem általánosan tisztelt-e az olyan egyén, kinek sikerült, mint mondani szokás, „szép” vagyont összekuporgatni?

Nem-e válogathat a különféle tiszteletbeli állásokban?

Nincs-e mindenütt szava: a községi ügyekben, a társadalmi téren, bármi természetű legyen is az?

Nem keresik-e ennek révén százak és százak a pártfogását?

Nincs-e nyitva előtte minden ajtó, ha ügyei elintézéséről, vagy más egyébről van szó?

Nem-e döntő sulyu a szava még oly ügyekben is, melyekhez ökelme épp csak annyit ért, mint a hajdu a harangöntéshez?

Ezek tagadhatatlan dolgok!

Előttünk vannak nap-nap mellett az életben, s annyira megszoktuk már, hogy meg se ütközünk látásukon. Nem is kérdik, mi uton-módon szerezte vagyonát a nagy-képi polgártárs: a vakszerencse kacérságából-e, esze furfangjával harácsolta-e össze? Vagy a megfeszített szorgalom és kitartó munkásság méltó gyümölcse-e? A fő, hogy meg van, s ez elég, hogy segítségével a tisztelet és tekintély birtokosa legyen.

Ilyen körülmények közt hiába keresünk a magasztos és nemes iránt való lelkesedést, nincs itt talaja az emberi szív eme nemesebb hajtásainak; a vagyon után

Fiume, Fiume, Magyarország gyöngye! A gyöngyből ugyan keveset láttam, de arra kíváncsi vagyok, mikor leszesz Magyarországa. Mert még az estén azt a tapasztalatot szereztük, hogy a pompás kikötővárosra fordított milliók és százazrék nagyon gyéren kamatoznak . . . magyar szellemet. Nem tud itt magyarul tán még a tanfelügyelő sem. Az átutazó idegenek (kik leginkább magyarok) kalauzolja, tájékoztatják egymást, mert a ki két nappal előbb jött, az már otthonos, tájékozott. Na mindegy, — gondoltuk — talán nappal látszik az, a mi magyar. Nem volt mit tenni, mint várni a reggelt. S vártuk. Kevés idő múlva már becsapott a német. Magyarosan parancsolja a feketét, vagy olaszosan? Kérdé a pincér. Persze magyarosan, döngött belőlük a sovinizmus, de egyik társuk azt mondta, ő olaszost akar; jól összeszidva s eldöntve a secesszionistát. — Vártunk. A vessző alatt említett pincér aztán hozott nekünk egy parányi eszét, ezt is félig, disszidens társunknak pedig egy nagy bögrét s még a tányérját is tele szinig öntötte — Maga magyar, barátom? — kérdeztük a frakkos polgártársat. Igenis kérem, vagyis jobban mondva zsidó, de nem szívesen; keserves itt Olaszországban élni magyar embernek ennyi horvát közt, az isten se tudja ennek a svábnak az eszejárását kitanulni, mert több itt a francia, mint az anglius. Ha meg nem fogjuk a frakkját, etnográfiai felolvasást tart az atyafi.

Kora reggel már mindenki a Mólón volt. Ez a „rakpart,” vagyis a kikötő. A meglepetést

bármily eszközökkel való, megfeszített, gyakran erőszakos előretörés gyanus ve- gyületű levegőjében nem teremnek meg a lélek eme ritka kincsei.

A rideg önzés, a könyörületet nem ismerő kiméletlenség, a lélek száraz sivársága veri itt fel buja gyomként az érzelmek parlagon hagyott talaját, melyet tisztátalan eredetű forrás-víz szennyez.

A társadalom ma eme két kategóriához osztja be egyéneit leginkább: gazdag és szegény. Az előbbi többnyire a vagyon után való szertelen rohanásban, — az utóbbi a szenvedelmek vak kielégítése közben veszté el lelkének a magasztos iránti fogékonyságát.

Tessék elmélkedni!

ZSELTVAY B.

Egy sárospataki specialitás miatt.

— Válasz. —

Quousque tandem . . . ?

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy idő óta szokásba vétetett, hogy egyes rendtelenségekre — a lehető legkevesebb alappossággal, s annál több szenvedélyességgel — hírlapok útján hívják fel a közhatóságok figyelmét, s a hírlapi felszólalásokat epés megjegyzésekkel kísérik, a helyett, hogy közvetlenül fordulnának panaszukkal a hatósághoz, mely — nem kétem — nyomban intézkednék a sérelem orvoslása iránt. — Az ily eljárás talán helyesebb is volna, a panaszos ügy komolyságához mérten, mint a „fekete táblás” felszólalások, a melyeket a hatóság végre sem tartozik elolvasni, respektálni és hivatalos eljárás tárgyává tenni.

Ily epés felszólalás látott napvilágot a „Zemplén” f. évi 29-ik számában „Egy sárospataki specialitás miatt” címmel Radácsi György urtól — Sárospatakról, a „Bodrogsági Athenaeumból”, melyben „a Galicziából ide a boldogabb mezőkre, a biztatóbb szabadságra és gazdagabb aratásra (sic! t. i. a Bodrogsági Athenaebe) ékes ifju alakok vándoroltak”, s felkiált: tudnak-e a hatóságok valamit arról, hogy: „Sáros-

senki sem fojthatta el. Nyugat-felé mintegy a tengerből kinőve, emelkedik a Karszt hóval fedett sziklaorma, alatta a paradicsomliget: Abbázia, citrom-, narancserdővel, délre szemmel be nem látható távolban a tenger zöldes kék tükre, melyen a hajók, halászbárkák tömege között csapongva röpked a tengeri sirály. Legtöbb nézője volt egy roppant hajóalkotmányának. Ez már „Oceánjáró” hajó, mondja vezetőnk; ez még a fiemeieknek sem mindennapi esemege. Ez éppen Braziliából jött. Oriási Noé bárkája volt, azt mondhatom. Az egész délelőtt érdekes szemlélődések között telt el, alaposan áttanulmányoztuk a kikötőt, hajók szerkezetét, rak-tárakat, megmutatta vezetőnk a babérliget, egy pár levelet le is téptem emlékül s most nézem itthon, hát éppen olyan, mint a minőt krért lehet kapni a savagyú disznónyelv ételbe. Meg is ajándékoztam vele mindjárt a koresmárosnét: itt van, ezt ugy nézze, hogy magam szüreteltem nagy Fiume városában.

Egyik fénypontja volt utunknak az Abbáziai uti kirándulás. Ez a paradicsomszerű klimatikus hely Fiumétól nyugatra esik, észak és nyugatról nagy hegyektől védett öbölben. Az örök tavasz hona. Ude, zöld, lombos az egész fürdő márciusban s itt csak lapokból olvassák, miesoda hóviharok voltak éppen e napokban Magyarországon. A tenger zöldes, kék hulláma halk morajjal nyaldossa az álacsony partot, melyen gyönyörű sétautakon csoportokban sétál a diszes közönség, kik között legtöbbször a magyar. Itt láttam egy délután Zichy Gézá, a hódmező-

patakon galiciai nyelven tanítanak egy csapat bevándorolt zsidó fiút?

E felszólalást — fentebb kifejtett elvemnél fogva — szó nélkül hagynám, ha a közigazgatási bizottság július hó 10-iki gyűléséről hozott tudósításnak a „zúgiskolákra“ vonatkozó része *) alatt tek. szerkesztő ur részéről megjegyzéssel nem lett volna kísérve, s ezen megjegyzés a Radácsi György ur felszólalására (illetve „veszedelmes felfedezésére“) és leleplezésére *) nem hivatkozott volna, s nem volnék ezzel vádolva aként, hogy járásom területén zúgiskolát tőrök meg.

Hát erre vonatkozólag, igen is nyilatkoznom kell, s a mint azt felsőbb hatóságomhoz hivatalos uton már megtettem — kijelentem, hogy Sárospatakon zúgiskola nincs, s az az iskola, a mit R. Gy. ur felfedezett és leleplezett, egy az autonóm hit törvény hű zsidó hitfelekezeti számára, felsőbbbbségileg jóváhagyott szervező alapszabályzat 22. §-án nyugvó iskola, mely a rabbi felügyelete alatt áll és a hol a héber tantárgyak oktattnak. — Ezen tanoda irányában — a vallás és közokt. ministerium 20521/877. sz. rendelete szerint, sem a kir. tanfelügyelőnek, sem a közigazgatási hatóságoknak beavatkozni joguk nincs.

Ezzel tehát rendben vagyunk, hogy az nem „zúgiskola“, s ezzel ki lehet elégitve R. Gy. urnak az a kívánsága is, hogy „mit tanulhatnak ott, s ki a mesterük és hol vette a diplomáját?“ — Héber vallást és héber nyelvet tanulnak, s mesterük a rabbi. — Tehát nem galiciai nyelvet tanulnak ott, hanem hébert. a mit a Nagytiszteletű ur is tanult és tanít, bár saját szavait használva: „a jó, egészséges magyar levegőt, megfontja ez utálatos, romlott, német-zsidó zajongás.“

Hogy aztán „a nemzeti génius arcának megköpöcsösése“ — ez? azt bizzuk hivatottabb emberekre, mint mi ketten vagyunk. — En részemről a nemzeti géniuszt sokkal magasabban és fénylőbb alakban képzelem, semhogy azt egy „sárospataki specialitásba“ befoglalhatónak találjam.

Különbö az iskolában, nem is Galiciából bevándorlottak tanulnak, hanem magyarországiak 19-en, s többnyire a környékbeli községekbe illetőségűek és sárospatakiak. (Névjegyzékük hivatalomban megtekinthető.)

Szállásuk — és nem iskolájuk, mert ez az imaházban van — tényleg a volt Kálniczky-féle ház, mely ház ma Schreiber Lipót tulajdona. — Hat szobában, 17 tanuló lakik itt.

Ezen szobákat a s.-pataki ref. főiskola igazgatósága „diáktartásra“ megfelelőnek találta, s arra az engedélyt is megadta. — Itt tehát nem tanítanak, csak tanulnak ezek a magyarországi zsidó fiúk, s a negyedfél százados, híres magyar kollégium szomszédságában szívják magukba a jó magyar levegőt, — itt ragad rájuk a magyar szó, s talán a magyar érzés is.

Végre a midőn R. Gy. ur megnyugtására meg azt is közlöm, hogy 3291. sz. végzésemmel intézkedtem az iránt, hogy ezen tanulók, a zajos és lármás tanulással felhagyjanak, s ennek ellenőrzésére a s.-pataki főbíró és csendőrséget utasítottam, s eként a s.-patakiak nyugalma valószínűleg zavartalan lesz, engedje meg tek. szerkesztő úr, ha felkérni bátorodom, hogy jövőre csillag

*) Ezt én nem így mondtam.

Szerk.

vásárhelyi főispánt, a fiemei tanfelügyelőt stb Kéj-jel szívja be a tüdő a balzsamos levegőt, felüdül a test és lélek ebben a tündéri kertben, elmélázva tekint a szem a távoli dőlészigetek felé, melyeken tul összefog a csodakék ég a határtalan tenger fodrozó habjaival. Itt nyaralni minden télen! Az ember elfelejtene a gégesorvadást, persze, ha időnként locsolná egy-egy kis „Lacrima Christi“-vel (belső borogatás). Visszafelé már megilletődés nélkül ültünk be a kis partjáró gőzösbe, mely mintegy 40 perc alatt teszi meg a körülbelül 10—13 kilométernyi utat Fiuméig. Egyik-másik viccelődni is kezdett a tengeri betegségről. Persze, mert a Bóra valahol az Alpepek magas sziklaberecei között pihent s a tenger sima és nyugodt volt, mint, mint — hogy nem lelek jó hasonlatot, — egy kisubickolt kordovány esizma. De mi lesz majd a velencei nagy tengeri uton? Tizenkét óra hosszaiig szakadatlanul menni a hullámok hátán s hozzá még éjszaka Nem vagyok tulságosan félnék természetű, de egy kissé összeborszongtam a gondolatra. Igaz, sokat barangoltam egyszer-másor az életben; a Beszkeideknek alatta másztam át, a Gellértnék tetejéről tekintettem le a fővárosra, a visegrádi várban uszonnáztam, a gyertyánligeti erdőben medvét lóhtettem volna, az agteleki barlangban bátran kutyaoltam fel a világító toronyra, mely oly sötét volt, mint egy üres bugyelláris; szintén nem csekély dolog volt, mikor a szolyvai rengetegeken eltévedve, három napig bubulicskát, gombát s fagyókeret esemegéztünk. De mindig, mindenütt csak szárazföldön! Eh, hát legfeljebb bele fulunk a sósvízbe. Nem halhat mindenki

alatti megjegyzéseit, különösen a hivatalos jelentésekre, a vármegye hivatalos lapjában, nagyobb alapossgal méltóztassék megtenni, s az ilyen „sárospataki speciális leleplezésektől és veszedelmes felfedezésektől“ a hivatalos köröket megkímélni.**)

S.-A.-Ujhely, 1899. július 20.

Barthos József,
főszolgabíró.

Válasz

(Főt. Radácsi György urnak, a s.-pataki akadémia tudós és nagytiszteletű tanárának, a „Zemplén“ mult heti cikkére.)

Legyek én a tiz, vagy száz közül egy, a ki kettős okból hivatva érzem magam hivatkozott filippikára reflektálni.

Minden iránt érdeklődöm, mi Sárospatakon történik. Sárospatakot másod szülőhelyemnek tekintem, szellemi életem itt veszi kezdetét, lelki világom bölcsőjét itt ringatták. Ez az egyik ok; ebből folyik a második: hogy Radácsi György urat, a cikkirót nemcsak hogy ismerem, de iránta érzett tisztelem és nagyrabecsülésem a legmagasabb fokú. Mindig bámultam benne a ragyogó tollu író, csodáltam az édes szavu szónokot, szerettem benne a tökéletes embert. És a Talmud állítása szerint: A ki embertársától egy tételt, szót, akár csak egy betűt tanul, mesterének, tanítójának nevezheti; én pedig Radácsi Györgytől igen sokat tanultam, mikor zsidó-óráira el-eljártam, így méltán nevezhetem őt mesteremnek, tanítómnak.

Es most térjünk át magára a tárgyra.

Radácsi egyénisége, irómódja kizár minden utógondolatot, liberálizmusa és emberszeretete fölötté áll minden vallás-, vagy fajgyűlöletnek, a mi benne felháborodik, az csupán hazafisága és esztétikai érzése és ebben bármelyik intelligens zsidó is igazságot fog szolgáltatni R. urnak, mert Sárospatak és vidékének zsidósága nem csupán ama nevezetes főiskola iránt érzett kegyeleltől, melynek áldásaiban oly gyakran és oly könnyű szerrel részesültek, de önmaguk és a kor követelményeire való tekintetből magyarosabb lelképástorokra bízhatnak úgy a maguk, mint ivadékaik lelki ügyeit, értem a magyarság alatt a tudást csupán, mert hazafias érzését még csak kétségbe sem szabad vonni.

**) Hogy az elem terjesztett konkrét esetek fölött mik voltak és mik lesznek megjegyzéseim: a tekintetben ezután sem fogok mástól kérni tanácsot, mint kértem eddig. t. i. lelkismeretemtől és jóhiszeműségemtől. — A tek. főszolgabíró ur előtt, úgy látszik nekem, akként tünk föl az én citált szerkesztői csillagom, mintha az alatt a csillag alatt a ma egy hetes „Zemplén“-ben rácafoltam volna az alispán hivatalos jelentésére, (implícite a főszolgabírói jelentésére is) hogy t. i. szerintük nincs, szerintem van zsidó-zúgiskola! A ki így vélekedik rólam: a dolog természeténél fogva is téved; hiszen az alispáni hivatkozott jelentés, mint június havi jelentés, melyet a júl. 10-én tartott közg. biz. ülésen olvastak föl, a közigazgatás állapotát, ebben a zúgiskolák dolgát is, csak az elmult június hó utolsó napjáig szemlélve tünteti föl; nt. Radácsi György az ő ébresztő cikkelyét júl. 14-én juttatta el a „Zemplén“-be; a cikkelyt olvasva nekem nemcsak jogom, de kötelességem is volt figyelmeztetni tenni, hogy biz a legújabb, vagyis júl. 10-14. szerzett tapasztalatok szerint, S.-Patakon van zúg, vagy a t. főszolgabíró ur helyesebb ortográfiáját használva, zúgiskola. De akár zúg, akár zúg az az iskola: örömmel konstátálom, hogy az is csak volt, mert ma már nincs, vagy legalább is nem zúg.

Szerk.

borba, meg ágyba. S hátha még az a cethal, a melyik elnyel, kivét a dalmát partokra, mint Jónást a bibliai időkben s ott próféta leszek! Vágjunk neki! — És úgy lett, a miként beszélek. Este 8 órakor robogott vagy is inkább locsogott ki a gőzhajó a fiemei kikötőből. A „Dániel Ernő“! Tehát annyit mégis elértünk, hogy egy magyar minister hátán, jobban mondva fedélzetén tettük meg a nagy utat. Eppen holdtölte volt, márc. 29. Ki tudná azt elmondani, ki vállalkoznék azt leírni: minő látvány az, midőn a sárga képű hold a messze tenger habjaiból mint egy fényes arcu buvár lassan, méltóságosan emelkedik ki? Először csak a biborpiros fény mosolyog össze a tenger víz viola kékes habjaival (óh, mert a tenger víznek nagyon sokféle színe van!) s mint a villámlás a fellegborított égen, — végig csillan a sima tükör felületen, majd a vörös szín mindinkább halványul s megjelen a fehér sarló, az égi kifli, folyton növe, domborodva, a hullámok szinte belesapkodni látszanak tányérjába; végre teljes pompájában felkapaszkodik a látóhatár peremére s beragyogja az éjben száguldo gőzhajót. Ezt bizony leírni nem lehet, ezt látni kell! Lassan elmaradnak: Veglia, Cherso szigete; de az Adriába beleterpeszkedő Istria félsziget még sokáig feketélik a jobb — nyugati — oldalon; a fiemei világító torony időnként szétlövellő fénye végig suhan a hosszú öblön, mutatva az irányt, honnan jöttünk. Az egész utazó közönség a fedélzeten van, hosszú haránt álló karosszékekben hátradülve, elmerülten szemlélik a tündéri látványt, mindenkit lebilincsel a kép, nem jön

Igazságot szolgáltatók továbbá abban is, hogy joggal sérti a jobb műveltségű ember szemét és fülét a lengyel öltözötű, fegyvelmezetlen és minden nevelés hiányában leledző „bocher“ csapat éktelen gajdolása, sokszor tüntető és kihívó modora.

De mind ezek mellett a haza még nincs veszedelemben és nem is lesz e miatt.

E zsidó-diákok, mint megtudtam, nem is Galiciából valók, de legtöbbször az ország északi részéből, vagy Zemplénből és a szomszéd vármegyékből, kik közül oly kevésbé beszéli egyik-másik a magyar nyelvet, mint az ott lakó tót, vagy német atyafiak; de biztosan mondhatom, hogy ezek egyikéből sem fog válni dákóromán, vagy pánszláv. És ha hazafiságának csak később jut tudomására, hazafiatlan dolgot nem tanul egyik sem, hanem igenis tanulnak bibliát, Talmudot és ezzel kapcsolatos dolgokat, oly tudományt, mely évezredek óta, mint világpolgár, idő és térbeli korlátok nélkül, sem hazához, sem nyelvhez kötve nincs.

Es most, kedves mesterem, megint csak a Talmudra hivatkozom, arra a nagy ismeret-halmaz-gyüteményre, mely telve szép és most is divó erkölcsszabályokkal, melyek közül egyik így hangzik: Legyetek óvatosak a szegények gyermekeivel, mert általuk terjed a tudomány!

Bizonyára tetszik tudomással birni arról, hogy hazánkban már sok jelese került ki e bocher-hadhól, kik a héber tudományok e zsargon-szerű tanulásával kezdték meg később közhasznú és híressé vált pályjukat.

Hogy ne emlitem csupán Chorin aradi, Löw szegedi nagytudományu rabbitak, a vagy Kis József és Dóczy Lajos jeles költőinket, vagy Goldmark világhírű zeneköltőt stb. stb., legyen elég rámutatnom egy, Sárospatakon és a magyar protestantizmus által jól ismert férfinak a Zemplén—Inóczon született Bloch Mózesre, a kis zsidó talmud-tanulóra, ki később mint Ballagi Mór sok dicsőséget szerzett volt — és új felekezetének.

Mert legyen felőle meggyőződve, nagyra-becsült mesterem, hogy ez esetben is érvényre jut a természet nagy törvénye, mely szerint: „a nagy test magához vonzza a kisebbet, a tömeg megemészti az egyedet.“

Szivesebben látom ennél fogva a laborezi, a sztropkai, vagy zborói fiút ha Patakon tanulja a hébert, mintha a sárospataki odamenne magyart tanulni; mert ha e zsidó-diák magába fogja szini Sárospatakon a hazafiság üde levegőjét, úgy magyar nyelven fogja majd tanítani azt a héber tudományt, melyet most zsargonban sajátított el.

Csillapodjék tehát nemes haragja és ne tegyen felelőssé oly faktorokat, kiknek ehhez semmi közük, mert nem tartozik hatáskörük alá; ily talmud-iskolák fenntartása tisztán a zsidó hitközségeknek törvényesen biztosított autonóm jogaiba esik.

Ha egyáltalában orvosolni valót keresünk, az abból állana, hogy mondaná ki a magas kormány, hogy ily iskolába csakis 4 elemi osztályt végzett ifjak járhatnak és a héber tanfolyam tartamára a tanulók bizonyos heti óraszámában világi oktatásban is részesüljenek arra alkalmas és képzett egyéntől.

Hazafias tisztelettel:

Schneider J.

álom a szempillákra. Beszédbe ereszkedtem az alkaptánynyal. Ó csak olaszul tudott, én meg nem tudok másképpen, csak magyarul; így hát kölesönös megállapodás szerint franciául beszélgettünk. Messze vagyunk-e még Velenczétől? Felhuzta a vállát s én ebből azt értettem, hogy: haj-aj. Hány kilométer sebességgel haladunk? — Tagadólóg bólintott a fejével; abból azonnal kivettem, hogy 30—32 knter gyorsasággal. Miután meggyőződtem, hogy ilyen jól tudok franciául, bizalmasabb kérdéseket tettem a „kapitánó“-nak. Fult-e már ön valamikor a tengerbe? Valami gesztikulációt cselekedett a kezeivel, s én mindjárt megérttem, hogy: de mennyire, sőt meg is ették a cethalok. Hát nekünk van-e kilátásunk egy kis parázs hajótörésre? Eppen a feleletét studiroztam, mikor megjelenik mellettem, — nem egy óriási bakó, de egy markos matróz: azt üzeni a kapitány, tessék lemenni a kajütbe, mert úgy látja, megártott az olasz bor s most jön a Quarneroi hullámszél. Atláttam magam is, hogy ha már azért a borért megfizettem a drága pénzt, még is jobb, ha bennem marad s lefedtem a pádimentomra. Mert szoba-fülke már nem jutott. Volt-e tengeri betegségem, nem-e, nem tudom; csak akkor vettem magam észre, mikor a „kis tanár“ utitársam keresztül bukott rajtam. Hátha felmennék a fedélzetre? — úgy látszik, hajnalodik. Az utasok egyenként szállingoztak föl a nap feljöttét „élvezni“.

(Vége köv.)

Folytatás az I. mellékleten.

Vármegyei ügyek.

Az aratás és oszplés alkalmával előforduló gyakori tüzesetek lehető meggátlása érdekében a vármegye alispánja körrendeletben hívta föl figyelmét a főszolgabíráknak és S.-A.-Ujhely r. t. város polgármesterének, hogy a tűzrendőri szabályrendeletben előírt óvintézkedések végrehajtását minden községben vizsgálják felül, a hiányok pótlása iránt erélyesen intézkedjenek és különös gonddal legyenek az iránt, hogy a behordott élelmiszer a lehetőség szerint a községek oly pontjain helyeztessenek el, ahol a községet tűz esetében veszedelemmel nem fenyegetik.

Ragadós tüdőlob miatt a szarvasmarhák-nak Ausztriába való bevitele, f. hó 14-én kezdődött érvényességgel, tilos a nagy-mihályi járásból.

A S.-A.-Ujhelyben elhelyezett m. kir. honvédség részére 1899. évi október 1-től 1899. december hó 31-ig szükségendő kenyér szállítására nyilvános versenytárgyalás fog tartatni. A szállítási feltételek naponta d. e. 8 órától 11-ig a helybeli honvédszóló kezelő tiszt irodájában tudhatók meg.

Állami anyakönyvi statisztika. A sátoralja-ujhelyi állami anyakönyvi hivatalnál 1899. július 15-étől július 22-éig a) házasságot kötött: 6 pár; b) kihirdetett: 5 egyén; c) születési anyakönyvi bejegyzés volt: 8 esetben; d) elhalálozott: 5 egyén.

Hirek az országból.

Erzsébet-szobor. A budai Svábhegyen, a „János-esűs“ on, honnan üdvözült királynéknak annyiszor gyönyörködött Budapest panorámájában, emlékoszlopot állíttatnak a turisták.

Petőfi Sándor dicsőséges emlékezetét mához egy hétre, vagyis annak a napnak felszádos évfordulóján, midőn földi alakja 1849. jún. 30-án, a szabadságharc mezején, a segesvári csata után végképpen eltűnt, országsszerte megünnepelik. Az ünnepség sorában, kétség nélkül, legkiemelkedőbb lesz a „székely nemzet“-é Segešvárt, hová 4 különvonaton és ezerekre menő kocsisorban fognak felvonulni a székelyek. Mélyen elszomorított, hogy mikor az egész ország részvételével áldoz **Petőfi** megdicsőült emlékének, az erdélyi „zöld sászok“ kijelentették, hogy ők ugyan még csak a házaikból sem mozdulnak ki.

Hazafias szövetség néven új egyesület alakul a székes fővárosban. Célul tűztek ki aözszellem irányítását és a polgár-erények fejlesztését, mindenek fölött pedig a magyar iparnak minden téren való pártolását.

Hirek a nagyvilágból.

Belgrádban egymást érik a küldöttségek **Sándor** szerb királynál, hogy kifejezzék iránta érzett hűségüket és odaadásukat, egyszersmind, hogy üdvözöljék **Milán** exkirályt szerencsés megmenekülése alkalmából.

György orosz trónörökös hirtelen halálát, mint legújabb jelentik, merénylet okozta. Az elhunyt trónörökös hadsegéde, **Oisman** ezredes, midőn értesült ura kimulásától, agyonlőtte magát.

Dewey admirális, a ki a spanyol tengeri haderőt **Cavite** mellett megsemmisítette, az „Olympia“ amerikai hadihajón és vagy 460 főnyi kísérettel, Triesztbe érkezett, hogy legénysége, melyet az időjárás nagyon megviselt, a trieszti jó levegőn összeszedje magát.

Az osztrák-magyar monarkióból tavaly 48,071 lélek vándorolt ki Amerikába. Ebből a számból 25% a felsőmagyarországi tótokra esik.

Pulszky Károly dr. nagyhirű hazai tudósunk, a Nemzeti Múzeum képtárának volt igazgatója, Brisbaneben (Queensland, Ausztrália) 46 éves korában, hirtelen elhunyt.

Különlélek.

Királyi adományok. Ófelsége a király, kabinet-irodája útján, **Lyahovics László** k.-rosztokai lelkésznek 25 ftnyi, — **Hladonik Mihály** dicsnai, **Sextin Antal** n.-toronyai tanítóknak pedig egyenkint 15 ftnyi legkegyesebb adományt küldött.

Személyi hírek. **Fornszek Béla** kir. törvényszéki elnök hivatalos útjáról hazaérkezett. — **Cserépfalvi József dr.** egyetemi nyilvános magán- és budapesti főgimnáziumi rendes tanár, igen tisztelt barátunk és munkatársunk, rokonok látogatására városunkba érkezett.

Petőfi-ünnep Ujhelyben. Nemzetünk **Petőfi** Sándor, legnagyobb lantos költője halálának ötvenedik évfordulóját e hó 30-ikán fogjuk megünnepelni. Az ünnepség országsszerte oly arányokat öltött, a mely méltó lesz a halhatatlan és lánglelkű költő megdicsőült és soha nem muló emlékezetéhez. Ujhely város szintén méltó módon szándékozik a magyar nemzet ünnepéből a maga részét kivenni. Az ünnep sorrendjét, mely érdekből **Dókus Gyula** es. és kir. kamarás vm.-i főjegyzőnél f. hó 18-án d. u. már szűkebb körű értekezlet is volt, a közművelődési bizottság javaslatára a polgármester, ki szabadságát megszakítva e végből holnap haza jön, a városi tanácsal egyetértve fogja megállapítani és közzétenni az ünnepség sorrendjét.

A sátoralja-ujhelyi iparosok önképző egyesülete szintén július hó 30-án, a nemzeti ünnephez méltó ingyenes felolvasás és hazafias szavallatokkal egybekötött nagyobb szabású ünnepséget rendez, melyre a hazafias közönséget falragaszok útján fogja meghívni. — **Tokajból** írja levelezőnk: **Petőfi** halálának 50-ik évfordulóját **Tokaj** lelkes fiatalsága is méltó módon kívánja megünnepelni. E célból a **Székely Farkas dr.** kezdesére megtartott értekezlet a kaszinó és polgári kör intőzőségét is belevonta a mozgalomba. A nevezett testület megbízottai gyakori összejövetelekben készítik elő az ünnepséget s tesznek meg minden lehetőt arra nézve, hogy az ünnepség a halhatatlan költő emlékéhez minél méltóbb lehessen!

A polgármester nevenapja. **Székely Elek**, S.-A.-Ujhely város polgármesterének e hó 17-én volt nevenapja. Ebből az alkalomból a város tisztviselői, kezelő- és segédszemélyzete, **Pataky Miklós** tanácsos vezetése alatt üdvözölték a köztisztviselőket és szeretetben álló polgármestert. — A rendőrkapitányság személyzete és a rendőr-legénység küldöttsége, élén **Schmidt Lajos** rendőrkapitánnyal, ugyszintén **Vágó Gyula** ipariskolai igazgató a tanítókkal testületileg jelentek meg az ünnepséget s úgy fejezték ki szerencsekívánataikat. — Emlitenünk sem kell, hogy ezeken kívül a barátok és tisztelők nagy száma is sorakozott a gratulációhoz, hogy minden jókat kívánjanak nemesak a fáradhatatlan ügybuzgalmu polgármesternek, hanem a nemeskeblű jó barátoknak is, ki névnapja előestéjén ungvári pincéjében lukulusi módon látta el az ő jó barátait.

Időjárásunk írja tokaji levelezőnk, borzasztó szeszélyes. Hosszas esőzés, csipős hűvös idő, rekkenő hőség, zivataros szelek záporokkal egyvelgest váltogatják egymást. Az aratás be van fejezve, most kezdődik a hordás, a jövő héten már csépelni is fognak. Hogy mint fog a buza fizetni, ki tudná előre megmondani? A keresztek száma kielégítő, az élet jóval biztató. Adja isten, hogy ne csalatkozunk. A tengeri szépen halad s bár kissé el volt maradva, most már csúzik. Szénánk igen szűken termett a tavalyihoz képest, lehet mondani felényi, sargura ez ideig csak igen gyér kílátás van. A szőlőkben a második kapálás, kötés, permetezés be van fejezve; a termés középszerű szüretre mutat, ha ugyan megmarad, mert a perenoszpóra már szélitiben fellépett az aljakban.

Fényes nászünnepség. Udva községben **Szirmay Pál** nagybirtokos és volt orsz. képviselő örömapai házában f. hó 15-én szemképráztatóan fényes főuri menyegző volt. Az az őszinte tisztelet, közbecsülés, ragaszkodás és szeretet, melylyel a felvidék urinépe, a homonnai járás értelmisége, különösen pedig ez áldott szívű, magas életkoru jó földesura irányában az ő községeknek népe viseltetik: a **Szirmay-kastély** családi ünnepe alkalmából mindenütt és mindenkinél őszinte örömet és lelkesedést keltett. Kifejezésre jutott különösen az öröm és ragaszkodás avval is, hogy Homonnáról s vidékéről, a szorgos arató munka dacára is, igen sokan látogattak el a nászünnepség fényének fokozására, Udva községnek pedig apraja-nagyja ott állott, szép rendben, tömött sorokban, az ut mindkét oldalán, melyen **Szirmay Alice**, a boldog menyasszony, s hön szerető vőlegénye, ifj. **Ráday Gedeon**, a nászmenet kíséretében elvonulandók voltak a gyönyörű szép parkban álló uriházról a parkban erre az alkalomra fényesen és izléssesen berendezett kápolnához, hol az egyházi esketés ment végbe. A kápolna előtt még egy szépen díszített sátor volt felállítva s a hozzá vezető ut szőnyegekkel borítva. A polgári összedást délután 5 órakor **Haraszthy Miklós**, járásunk főszolgabírája, teljesítette. Ezután következett az egyházi esketés, a mit **Réz László**, Homonna és vidéke ev. ref. lelkésze, teljesített remek szép beszéd kíséretében. A szemképráztató magyar dísz- és fényes huszártiszti egyenruhákban felvonuló főuri nászmenet oly remek és csodálat látványt nyújtott, melyhez nincs szokva és a minőt még sohasem látott a felvidék közönsége, különösen pedig Udva és környéké-

nek szegény népe. Hiszen nagy uraink, a mi zempléni földesuraink, lakodalmaikat rendszerint Budapesten, vagy épp külföldön kötik, a hol persze diszebb s nagyobb úri közönség szokott lenni bámulója fényes egybekelésüknek. Annál jobban esett a mi lelkeinknek és sziveinknek, hogy az itt született, élete java részét közöttünk lelt, velünk együtt érző, fájdalmat és örömet velünk megosztott volt országos képviselőnk, **Szirmay Pál**, és kedves családja igaz örömeinek ismét részeseivé tett bennünket, kik őszinte tisztelettel, nagyrabecsüléssel és soha meg nem szűnő igaz szeretettel, ragaszkodással vagyunk és mindéig maradunk is irányukban. — A fényes nászmenetet **Podmaniczky Géza** báró nyitotta meg remek díszítésű s már nagy hírnévvel bíró násznagy botjával kezében. Utána jöttek: **Szirmay Alice**, a bájosan szép és áldott jó lelkű menyasszony, kísérvé **Patay József** és **Szapáry Péter** gróftól. Utánok: ifj. **Ráday Gedeon** gróf, a boldog vőlegény, **Szirmay Annával** és **Wilczek Anna** grófkisasszonnyal. Ezután sorrendben párosával: **Gosztonyi Tibor** **Gencsy Ellával**, — **Wilczek Vilmos** gróf **Podmaniczky Elma** bárókisasszonnyal, — **Szirmay Pál** az örömapa özv. id. **Ráday Gedeonné** grófnő szül. **Pergen** grófnővel, a vőlegény édes anyjával, — id. **Ráday Gedeon** gróf, a vőlegény nagybátyja, **Podmaniczky Leventéné** báróné szül. **Podmaniczky Magda** bárónővel, — **Podmaniczky Levente** báró **Andrássy Aladárné** grófnővel, — **Andrássy Aladár** gróf **Pergen Johanna** grófnővel, — **Szirmay József** **Patay Ferencné** szül. **Podmaniczky Gizella** bárónővel, — **Andrássy Sándor** gróf **Chotek Rudolfné** szül. **Ráday Irma** grófnővel, — **Chotek Rudolf** gróf **Biró Lajosné** szül. **Patay Ilonával**, — **Szirmay Balamér** nemeskéri **Kiss Pálnéval**, — **Biró Lajos** képviselő **Podmaniczky Gyuláné** báróné szül. **Podmaniczky Zsófiával**, — **Podmaniczky Gyula** báró **Andrássy Sándorné** grófné szül. **Eszterházy Mariette** grófnővel, — **Pongrácz Anselm** báró **Gosztonyi Ellával**. — Bezárták a díszes, ragyogó és felejthetetlen szép nászmenetet: **Lehoczky Endre** rk. esperes-plebános, a bájos szép menyasszonynak egyik volt oktatója, **Madarassy Béla** udvai rk. plebános, **Haraszthy Miklós** főszolgabíró és **Kelemen Kálmán**, a család ügyésze. — Esküvő után a festői szépségű egész nászmenet a ház déli oldalán levő terrasz alatt és terraszon felállva, lefényképezette magát kedves emlékeül a fényes napnak és esküvőnek. — Este 7 órakor volt a lukullusi ebéd, hol **Podmaniczky Géza** br. főnásznagy, **Andrássy Aladár** gr., id. **Ráday Gedeon** gr., **Andrássy Sándor** gr., **Szapáry Péter** gr. és **Gosztonyi Tibor** fejezték ki jókívánataikat az örömszülőknak s a házaspárnak szívhez szóló szép tósztokban. Az ebéd folyama alatt olvasták föl az ország különböző részeiből és a külföldről érkezett, 200-nál több sürgöny-gratulációt szebbnél-szebb és jobbnál-jobb kívánságokkal. Az egész regényes szép park színes lampionokkal volt kivilágítva s benne egész éjjel folyton hemzsegett a község népe, őszintén osztozva jó földesurok örömeiben. — A homonnai jó cigányzene mellett reggeli 4 óráig tartott a tánemulatság s aztán az új házaspár kikisértük az udvai vasúti állomásra, utra bocsátván forró üdvözlétekkel, áldás kívánásával és minden tisztelettel állandó lakóhelyükre, a pest-vármegyei Ikladra. Szép életut legyen folytatása a nászútnak, melyre lépett a szép házaspár. A mily fényes, a mily kedves, szép és vidám kedélyhangulatú volt a lakadalmi ünnepség, oly megelégedett, boldog és zavartalanul vidám legyen az új házaspár egész élete: ezt kívánjuk az „aranyos frigy“-re a család minden tisztelője és jóembere nevében! r. l.

Magyar hitszónoklat. A s.-a.-ujhelyi anyahitk. zsidó templomában tegnap d. e. nevezetes egy esemény ment végbe, szeretjük hinni, hogy korszakalkotó is a maga nemében. Kalapot emelünk a hitközség egyetemét képező izraelita polgártársaink hazafias törekvése előtt! Ezt a jótékony újítást szomjuhoztuk, mint kiszáradt föld az elevenítő esőt, mint lankadozó hervadt fű a harmatesepet. Ez a magyar hitszónoklat, hogy az egyik hitsorsos kifejezését használjam, „valóságos oázis lelki életünk nagy sivatagában!“ Dicséret és elismerés a hitközség kedemes elöljáróságának, hogy felhasználva a kedvező alkalmat, megkérte a jó öreg **Singer** Izráel nyugalmazott hitoktatónak jelenleg itthon időző jeles tehetségű, szép elhivatásu, szónoklatról már nálunk is ajánlatosan ösmert fiát, **Singer Bernát** dr. tapolezai rabbit, hogy szombaton, tegnap, a rendes istentisztelet alkalmából magyar hitszónoklatot tartson. Öröm- és hálakönyök a közbecsülésben élő, tisztességben megőszült szülők és családbeliek szemeiben, lelki gyönyörűség a hitközség,ugyszintén az ott volt keresztényen hallgatóság szívében is, hogy városunk születettjétől oly szép, eszmékben, vallásos és hazafias érzés dolgában is oly gazdag beszédet hallhatott. — A próféta szavaival szólva, „falból kiált a kő

felénk* hogy magyar zsidó templomban, csak magyarul kell az isten igéjét hirdetni! Ott volt a fényes bizonyíték, rekkenő hőségben is szorongó és áhitatos hallgatóság, hogy minő magaslatos és lélekemelő jelenség magyar zsidó templomban a magyar szó! A jeles ifjú rabbi beszédének eszmemenete az volt: hogy Jeruzsálem elpusztulása után, a minek emléknapiját a tegnapi szombat követte, a zsidó nép megvigasztalódásának örök szent forrása az a szövetség volt, melyet Adonáj a Sinai hegyen kötött vele. Bármennyi szenvedés, belső viszálykodás emészette is erejét, mindig új reményt merített abból a hitből, hogy az Isten teljesen nem fogja elhagyni. Erre a hitre a mai, sok tekintetben sivatár korunkban is szüksége van a zsidó népnek. Isten szövetsége azt jelenti, hogy a hit és emberszeretet eszméinek kell győzedelmeskedni, mert csak így fog majd az ó-testamentumi prófétaiktól megálmódott korszak, a népek testvéri kötelekkel leendő egybeköttetése, bekövetkezni. Amíg ez bekövetkezik, szeresse embertársait bármely vallás szerint imádják is az istent, szeresse hazáját, és becsülje meg nyelvét, támogassa hazájának minden nemes törekvését. Ezeknek az eszméknek hűséges szolgálatában álljon e hitközség is! — A beszéd remek szép, mindenkit megható imával fejeződött be, melyben az ige-hirdető rabbi isten bőséges áldását kérte a királyra, a hazára, Zemplén-vármegye és e nemes város minden lakosára, ugyszintén összes hitközségeire. — Amit ott, az istenházában nem tehetünk, midőn általános tetszésben részesült beszédét végezte, itt kiáltjuk feléje: *Eljen!* — r.

Nyilvános zeneiskola. S.-A.-Ujhely város közművelődési és szünügyi bizottsága f. hó 19-én tartott ülésében Molnárné-Dohnál Anna urnő folyamodását, melyben kérte, hogy neki egy nyilvános zeneiskola felállítását megengedjék, pártoló véleményével terjesztette a tanács elé.

Ódry Lehel a m. kir. opera volt éneke f. hó 19-én tartotta hangversenyét *Várkonyi Béla* zeneakadémiai növendék közreműködésével a vármegyeháza dísztermében. A művészek, bár csekély hallgatóság előtt, programukat végig játszották s egy igazán élvezetes estét szereztek a hallgató közönségnek. Sajnos, hogy anyagi siker helyett csak az erkölcsiben részesülhettek, mi a közönség tapsviharában nyilatkozott irányukban.

Magánzeneiskola. Szatmári Á. zenetanár tegnap kiadott körlevelében értesítette s lapunk útján is értesíti a t. közönséget, hogy S.-A.-Ujhelyben, f. évi szeptember hó elsejével magánjellegű zeneiskolát nyit. A 10—10 óra terjedő évadban főtanszakként ad oktatást a zongora, hegedű, gordonka, cimbalom, hárfá és citerában. Melléktanszakokban tanítja a zeneelméletet, összhangzást, zenetörténetet és zeneszerzést. Az egyes tanszakok tananyaga és feldolgozása teljesen megegyezik az orsz. m. kir. zeneakadémia I—IV. évfolyamának tananyagával és tanításmódszerével, hogy a tehetségesebb növendékek, ha kedvük tartja, a zeneakadémián folytathassák tanulmányait. Havi tandíj 5 ft. Beiratások és jelentkezések eszközölhetők Landesmann Miksa és Társa könyvkereskedésében Sátoralja-Ujhely, Weckerle-tér 502.

Az új temető ügye. Az ujhelyi nagyceprei közös temető ügye, amint látszik, hosszú éveken át húzódtott halogatás és tárgyalások után, végre-valahára mégis csak a megvalósulás állapotába jut. Az elmúlt héten ugyanis a város polgármestere a temetőbe szükséges épületeknek vállalat útján való felépítése céljából árlejtést tartott, amelyen Klein Izidor építőmester legjutányosabb ajánlata fogadtatott el.

Halálhírek. *Sróth Etelka*, Ugoesavármegyében Turcz-községi m. kir. postamester, folyó hó 10-ik napján, 32 éves korában, hosszas szenvedés után elhunyt. A megboldogultban, aki Sztropkón és környékén is közszerzetben élt, Ungváry Ede sztropkai kir. postamester kedves sógorját gyászolja. — *Gáthy Józsefné*, szül. *Köröskényi Ilona* urnő, a legjobb szerető anyja és hitves, éltének 22-ik s boldog házasságának 5-ik évében váratlanul elhunyt. Hült tetemeit f. hó 20-án helyezték örök nyugalomra az ev. ref. egyház szertartásai szerint a kolbásai temetőben. Ny. b.!

Fegyelmi eljárás. *Hlavathy Elek* városi jegyző ellen a *Fm. Hirnap*-ban az utóbbi időben több támadás és gyanúsítás jelent meg, a mely egy hivatalos működését, mint magánéletét aposztrofálja. Értesülésünk szerint ezek miatt fegyelmi vizsgálat elrendelését kérte önmaga ellen. Az ügyet lebonyolítás végett a polgármester áttette az alispánhoz. Btt.

Végző. Mi nevezük így t. *Kálmán* Nándor homonnai rk. leányiskolai hitoktatónak azt a „Viszonzás”-át, melyet t. *Réz László* ev. ref. lelkésznek a „Zemplén” ma két hetes számában foglalt közleményére feleletül oly nagy terjedelemben (hét sűrű oldalon!) irt meg, hogy már emiatt is, de meg azért is, mert csak további ál-

datlan penna-harcot vonna maga után, magának az ügynek pedig nem használna, le kellett vennünk a „Z.” naprendjéről. — A t. hitoktató urat, ki személyesen protezsálta kéziratát lapunk szerkesztőjénél, ez uton is arra kérjük, amire szóval is serkentettük, hogy a „könyvre feleljen könyvvel!” Reményünk is van rá, hogy így a *Réz L. t.* munkatársunknak a „Drugethek és Homonna reformációja” e. művét annak idején, mint a „Mondolat”-ot követte a „Felelet.” nyomon kíséri és bírálja majd a „Drugethek és Homonna antireformációja.” Addig pedig a vitatott kérdés fölött üljön törvényt a haladás szelleme!

Templomi bucsu. A történeti nevezetességi sztropkai vártemplom védőszentjének napján f. hó 16-án, mint minden évben ugy az idén is a helyből és a környékről egybesereglett hívek jelenlétében s hitbuzgó részvételével tartott meg a bucsu. Miután az idő is felette kedvező volt a nagy tágas templom annyira megtelt ajátatos hívekkel, hogy azok, a kik kissé megkésve jöttek még a templom környékére is alig férhettek el. Igen jó hatást tett a jelenlétükre a renovált templom, ami különben a ft. *Degró Péter* plebános érdeme, ki is a kellő időben mentette meg a hirneves templomot és felszerelését az örök enyészettől. Az istentisztelet fényes segédlettel végeztetett. A nagy misét ft. *Tutkovics József* n.-domásai r. k. lelkész a mi szeretett „Józi bátyánk” mondotta, az alkalmi predikációt pedig t. *Jablonszky Kornél* szerzetes elüljáró végezte. Templom után *Degró Péter* plebános vendégszerető házában volt az ünnepi ebéd, a hol a késő esteli órákig igen kedélyesen mulatott a díszes társaság. Természetes, hogy a felköszöntők sem hiányoztak. A legelső *Tutkovics József* plebános mondotta élénken fűszerezve az ő kiapadhatatlan humorával, éltetvén a kedves házi gazdát, ki a régi gardából e vidéken egyedüli immár az ő iskolatársai és hűséges jó barátjai közül. A második felköszöntő *Bárczy Benedek* főszolgabíró mondotta, kiemelve a szeretetreméltó házigazdának főképp a magyarosítás terén szerzett érdemeit. Majd *Zaborovszky Kornél* kezei körjegyző a sztropkai határszéli iskolának hazafias missiójára mutatott rá találó beszédében és arra az üdös munkára, mely a kis gyerekek lelkébe a hazaszeretetet beoltja, ugyszintén megemlékezvén azokról s, kik e szent ügynek buzgó apostolai. A pompás kedvben volt társaság estefelé vett búcsút a kedves házigazdától. r. l.

A hel belüli m. kir. dohánygyár munkásnői százas vigalmi bizottsága, a f. év augusztus hó 6-án a régi „Nyul” kerthelyiségében, a dohánygyári szegény munkásnők gyermekeinek fölruházására, jótékony célú zárkörű nyári tánemulatságot rendez, melyre az igen csinosan kiállított Meghívók a napokban küldetnek szét.

Betörés. A mult hét egy éjjelen a Rózsa-utcai szefárd-izraelita imaházban ösmertlen tettes a falba ékelt vas-perselyt feltörte és 2—3 forintnyi tartalmát ellopta. A nyomozó rendőrség a tettest eddig kézre nem kerítette.

Tűzek. F. hó 19-én délelőtt *Kun Frigyesnek* az ujhelyi határban lévő tanyáján tűz támadt. A tűz ismeretlen okból az istállóban keletkezett és gyorsan terjedt úgy, hogy csakhamar a bérlő lakóházának teteje is elhamvadt. Mire a tűzoltók a helyszínére kimentek, már nem sok dolguk akadt. Az épület és egyéb elégett ingóságok biztosítva voltak. — *Sáros-patakon* — írja alkalmi tudósítónk — folyó hó 15-én esteli fél tíz óraker a Szemere-utcaiban kigyuladt özvegy *Horkayné* háza, melynek lángja a két szomszédos épületet is lángba borította. A tűzoltó szakasz, mely éjjelenként állandó szolgálatot tart, *Czirák István* sz. parancsnok vezetése alatt azonnal kivonult s ugyszólván rövid pár pere leforgása alatt 58 főből álló tűzoltócsapat eszközölte legnagyobb erőmegfeszítés mellett, a tűzvédelmet. Segítségül érkezett a jőzseffalusi derék tűzoltószakasz is 28 emberrel *Zafir* parancsnok vezetése alatt s ők is derekasan közreműködtek a tűz lokalizálásá körül. A leégett tetők értéke 2000 ftra becsülhető. Hogy az egész városrész a tűz martalékául nem esett, állandó éjjeli tűzoltóórség éberségének köszönhető, annyival is inkább mert vízihordó fogat az egész városban kapható nem volt.

Petőfi emléke. Országszerte megindult a hazafias mozgalom, hogy hősi halállal halt nagy lírikusunk emlékét most 50 év multán azzal a kegyelettel, olyan imponáló ünneppel üljük meg, a milyet csak megérdemel szabadságharcunk Tyrtaeusa, ki Romulusként felisten módjára hirtelen eltűnt szemek elől, hogy annál esodásabb legyen az alakja, legendává nőjön ki a sorsa s bár halála bizonyos: mindvégiglen várjuk, folyton emlegessük, egyre szeressük, látni-hallani óhajtsuk. A mint dalaít mindannyian énekeljük, költeményeit áhitattal tüzzel olvassák mindenek, nincs csak egy is közöttünk ki nevét ne ismerne, — épp úgy senki sem akadhat ki Petőfi ünnepén ne venne részt és ne ragasz-

kodnék mindahhoz, mi most az ünneplőhangulat közben, Petőfire emlékezteti, a mi Petőfi dicsőségét hirdeti. *Ünnepelni fog mához egy hétre az egész nemzet* és ünnep lesz mindama helyeken, melyek Petőfivel valami vonatkozásban vannak. Ilyen ünnep készül a fővárosban Petőfinek ama nagy művészi emléke előtt is, melyen, mint a szabadságharc eszméjének legideálisabb megtestesítője, Petőfi áll az első helyen, körülötte a győztes lemre rohanó honvédsereg, melynek diadalmára Petőfi arcán verődik vissza. Petőfi ez emléke: a nagy-szebeni csata-körkép („Petőfi Bem táborában”). A művészek esettel hirdetik rajta Petőfi dicsőségét, a kép előtt pedig Petőfi írókörtársai emelnek szót: *Jókai Mór, Szász Károly, Gyulai Pál, Vadnai Károly*, stb., hogy elmondják emlékeztetéseiket Petőfiről. A körképársaság ugyanis emlékeztetéssé akarva tenni e félszázados forduló, a legtekélyesebb Edison-féle fonográfion megszólaltatja Petőfinek még élő minden írókörtársát, kik őt személyesen ismerték s a kik e célból írt Petőfi-emlékeztetéseiket bemondták a fonográfba. Kettős célt ért el ezzel. Előemlékeket gyűjtött Petőfiről s megörökítette azok hangját is, kik maguk is a nagy időnek nagy tanui, irodalmunk legjelesebbjei. Ez élő szó-gyűjtemény aztán a *Petőfi-ház* ereklyéi közé kerül, hogy késő unokáink is hallhassák e nagy-jaink szavát, a mint Petőfit magasztalják. E gyűjtemény már most is a közönség rendelkezésére áll s a körkép látogatói minden nap díjtalanul hallhatják az említett szavát. S hogy a külső keret is megfeleljen a nagy időkre való visszaemlékezéseknek, *Kreith Béla* gróf nagy-értékű 48-as ereklyemúzeumának színt-javát a Körkép épületében helyezte el s ezeket a körkép látogatói szintén díjtalanul tekinthetik meg. Hogy pedig mindenki, a köznép is áldozhasson e helyütt Petőfi s a nagyidők emlékének, a körképársaság 50 krról 30 krra szállította le a belépődíjat s ennek is egy részét is a *Petőfi-ház* javára ajánlotta föl. Végezetül Petőfi és Bem képmását feltüntető emlékermelet vezetett a körképársaság, melyek árának egy része szintén a *Petőfi-ház* javára esik, hogy a közönség ez indirekt adományozásával is minél előbb fölépíthesse az áldozatkész magyar nép azt a Házat, melybe azért fogunk záródokolni, hogy ott a Petőfi-ereklyék látásából lelkesedést, hazaszeretetet tanuljunk Petőfitől.

Egyéves önkénteseknek teljesen szabályzat szerint készült *egyenruhákat*, legelegánsabb kivételben, jutányos árak mellett szolgáltat *Steinfeld és Fischer szabócég Miskolc*-on. Alapított 1840-ik évben. Ugyanott tisztá gyapjúkelmék, valamint *vízmentes köpenyszövetek* nagy választékban raktáron vannak és a legújabb angol divatu ruhák izlésteljesen készíttetnek. Nevezett cég szövetmintákat készséggel küld bérmentve.

Uj-Tátrafüreden f. hó 17-éig számítva a fürdővendégek száma 444 volt.

Iglőfüreden, f. hó 16-áig számítva, a fürdővendégek száma 564 volt.

Selyem-damast

75 krtól 14 ft 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 ft 65 krig méterenként, — a legdivatosabb szövés szín és mintázatban. **Privát-fogyasztóknak** postabár és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig **posta fordultával** küldenek, **Henneberg G.** (cs és kir. udvar szállító) **selyemgyárak Zürichben.**

— Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó. —

Irodalom.

Az **„Adalékok Zemplén-vármegye Történetéhez** c. havi folyóiratunknak ez évi, egy-szersmind az V. évfolyamnak július havi füzeté a következő tartalommal jelent meg: 1. Zemplén-vármegye történelmi földrajza. (XV. közl.) Irta: *Csánky Dezső* dr. — 2. Zemplén-vármegye birtokosai a XVI. században. (Vége.) Irta: *Nagy Gyula*. — 3. Zemplén-vármegye politikai és helyrajzi ösmertetése. Tokaj vára képevel. (42. folytatás.) Fordította *Matolai Etele*. — 4. Történeti jegyzetek Zemplén-vármegyéről. (42. folyt.) Ford: *Dongó Gy. Géza*. — 5. Szirmay András naplója. (38. folyt.) Közli: *Karsa Ferenc*. — 6. A zempléni nemzetőrség (6. folyt.) Irta: *Beke Lajos* dr. — 7. Zemplén-vármegye követi utasításai. (7. folyt.) Irta: *Kerekes György*. — 8. A piaristák Zemplén-vármegyében. (14. folyt.) Irta: *Hudra János*. — **Levelesláda:** 9. Adalék: *Visk, Boróc, Györke és Petrócz* helyrajzához. (VI. Vége.) Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 10. A Payzsoss- és rokoncsaládok levelesládájából. (II.). Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 11. *Lisza Taxalis*. (3. folyt.) Közli: *Karsa Ferenc*. 12. Három konvenciós levél a XVII. századból. Közli: *Dongó Gy. Géza*. — 13. **Tárca:** Fogtam törököt. Irta: *Csák Károly* dr. — 14. Hibaigazítás. — 15. A szerkesztő postája. — A havonként 2—2 nagy iven megjelenő „Adalékok” előfizetése egész évre (12 füzetre)

Folytatás a II. mellékletben.

csak 2 ft 40 kr. — *Melegen ajánljuk mindenkinek, a kit vármegyénk viszontagságos története érdekel; főképp pedig ajánljuk a községek figyelmébe; annyival is inkább, mert ebben az évfolyamban már közöljük az egyes községeknek külön-külön történeti és helyrajzi ösmertetését is.*

A Magyar Hírlap július elsején új felévet nyitott meg. A tizennyolcadik. Jog, törvény s igazság volt eddig a hármas jelszó, a melyért küzdött. E szent háromság uralomra jutásáért harcolt fenállása óta. Ezentúl pedig fő feladata lesz az ellenőrzés. Hogyan hajják végre mindazt, a mi e hármas jelszóhoz tartozik. Ezt tartja szemmel szakadatlanul. Egyetlen mozgató erő kormányozza a Magyar Hírlapot. A közérdek. Mindent a közügyért igazságot a legkisebbnek is. Ez a Magyar Hírlap lelkes törekvése. Ezzel segít minden nemes ügyet. Sem pártnak, sem hatalomnak nincsen befolyása a Magyar Hírlapra, melynek eljöttől fogva Fenő Sándor a szerkesztője. Ebben is hű maradt önmagához. A művelt középosztályra támaszkodik. Főképpen annak a lelkéhez szól. Magyar szempontból s hű hazafiasággal Lankadatlanul és osztatlanul. Politikai információi a legalaposabbak. Szépirodalmi része elsőrangú. Hírszól-gálata pontos és kitűnő. A Magyar Hírlap előfizetése negyedévre 4 ft 50 kr., egy hóra 1 ft 20 kr. Előfizetni bármely naptól kezdve lehet. A kiadóhivatal s a szerkesztőség az V. ker. Honvéd-utca 4. szám alatt van.

Egyesületi élet.

A Zemplén-vármegyei községi és körjegyzők egyesülete nevében és annak 1898. évi működéséről terjedelmes, egyszersmind szerető gonddal egybeállított jelentést tett közzé az egyesületnek agilis elnöke, Fodor Jenő, S.-Patak főjegyzője. — Minthogy a jelentés nyomtatásban jelent meg és bizonyára megküldetett az egyesület minden egyes tagjának is, csak a következők passzusát idézzük a jelentésből lapunk hasábjaira: „A múlt évi törvényhatósági közgyűlésen, főispánunk ömeltőségének támogatásával, sikerült Stépan Gábor és Fereny Elek dr. urakat a nyugdíjválasztmány tagjai közé bevélasztani. E választással, melyben nyugdíj-ügyünk fejlődésének biztosítékát látom s igazi örömmel adok kifejezést: nem mulaszthatom el, de sőt hazafias kötelességet vélek teljesíteni akkor, midőn indítványozom, hogy Molnár István főispán ur ömeltőségének, irányunkban több alkalommal tanúsított kegyes pártfogásáért, jóindulatu meleg ragaszkodásáért és rokonszenves érdeklődéséért, jegyzőkönyvben megörökítendő elismerésünknek és hálás köszönetünknek oly módon is tanujelét adni iparkodjunk, miként főispáni székében történt megmaradása alkalmával ömeltőségát egyesületünk küldöttséggel üdvözölje.”

Nyilvános nyugtató és köszönet.

Borsai Miklós mádi birtokos ur egy perbeli tanuzási díját, 15 ftot, a s.-a.-ujhelyi kir. járásbírósg utján az árvaház javára kezeimhez juttatott. Midőn ennek átvételét elősmerem, az adományozónak az árvák nevében is meleg köszönetemet nyilvánítom.

S.-A.-Ujhely, 1899. júl. 21-én.

Dókus Gyula,
elnök.

Nyilvános nyugtató.

A szálláskei ref. iskola javára július 9-én a „Hatfa“-fürdőben rendezett batyu-mulatság alkalmából még utólagosan felülfizetni szivesek voltak 4 ftot: Schönichen Rajmund főmérnök B.-Pest, — 2 ftot: Juresó Agoston lapszerkesztő Ujhely, — 1-1 ftot: Kozma Antal ref. lelkész Gercsely és Kozma Menyhért földbirtokos B.-Vécs. Összesen 8 ftot. És így az előző számban nyugtatott 52 ftal együtt a tiszta iövedelem 60 forintot tesz ki.

Fogadják az utólagosan felülfizetők nemeszívü adományaikért hálás köszönetünket.

Szálláske, 1899. július 22.

Tóth Sándor, Kozma Gedeon,
mint rendezők.

TANÜGY.

A Zemplén vármegyei Tanító-Egyesület hivatalos rovata

— Rovatvezető: Schneider Jakab. —

Kéziratok a rovatvezetőhöz S. A.-Ujhelybe küldendők.

A fali olvasótlák használatának előnyei s hátrányai; egyáltalában van-e szükség fali olvasótlákra?

Irta és a zemplén-vármegyei tanító-egyesület alsó járás-körének 1899. márc. 21-én Sárospatakon tartott gyűlésén felolvasta: Hubay Bertalan.

Mélyen tisztelt köri gyűlés!

A népiskola tantárgyai között alig van fontosabb, alig van olyan, a melynek tanítása jobban próbára tenné a tanító ügyességét, türelmét, általában pedagógiai szakképzettségét, mint az irvaolvasás, mert — mondhatnám talán, hogy — ez képezi alapját az emberiség

összes tudásának s nevezhetném ezt a szellemi fejlődés kulcsának; éppen ezért egészen indokolt a pedagógusoknak az a törekvése, mely szerint az irvaolvasás tanítását minden módon könnyebbé tenni igyekezően, minden eszközt megpróbálnak s ezek közül a legalkalmasabbat fel is használják arra nézve, hogy a kitűzött cél — t. i. hogy az iskolába feladott gyermek egy év alatt írni, olvasni megtanuljon — elérhető legyen; valamint indokolt az is, hogy a használatban levő segédeszközök életrevalósága felett a tanügyi férfiak élénk vitát fejtenek ki s a „győzőn a jobb“ elvöböl kiindulva a tanügyre nézve hasznos eszméket valósítanak meg.

1895-ben a „Sárospataki Lapok“-ban a tiszáninneni ev. ref. egyházkerületnek egy pár jeles tanítója vitára kelt a felett, hogy kell-e hát az irvaolvasás tanításához fali olvasótlák, a vagy nem? a vita vége, illetve eredménye az lett, hogy az elől említett egyh. ker. tekintélyes tanügyi bizottsága pálcát tört a fali olvasótlák felett. Pedig talán még sem oly esekély értékűek azok a lapok, hogy azokat az iskolából elvetni lehetne? mert nézzük csak meg, vajjon mi lehetett s mi ma is a fali olvasótlák használatának célja s mennyiben lehetett és lehet ma is elérni általuk ama kitűzött célt?

Hogy erre a kérdésre megfelelhessek, rá kellene mutatnom azon küzdelmekre, melyeken az irvaolvasás tanmódszerének gyakorlatba vétele előtt ki volt téve a tanító; fel kellene sorolnom az irvaolvasás tanmódszerének fokozatait, de, mert ezek mind ismerős dolgok a m. t. kör tagjai előtt, b. engedelmükkel csak a fenti kérdésnél maradok.

Midőn az irvaolvasás tanításánál annyira jutottunk, hogy a növendékek egy — mondjuk a legelső — hangnak a jegyét, a betűt írni a nagy tábán s palatáblájukon való gyakorlás által megtanulták, következik a tanított betű olvasásának begyakorlása. Egy betűnél ezzel könnyen keresztül megyünk, mert a gyermek eszmekörében csak az az egy betű él; szellemi látkörében annak az egy betűnek alakja lévén meg, azt olvasni is minden nagyobb fennakadás nélkül fogja tudni s az első irvaolvasási óra után — mondhatnám — minden tanító önmegelégedéssel tekint vissza munkájára, mert tanítása eredményes volt. Azonban az irvaolvasás célja nemcsak betűket ismerni, hanem írni s olvasni is tanítani. — Már a második órán ott áll előtte két betű, melyből szót kell alkotnia s melyet a gyermeknek írni, olvasni tudni kell. Az írás könnyű lesz, mert növendékünk az irvaolvasási előgyakorlatok után le fogja másolni az ujonan tanított betűt is; de hogy abból a két betűből egy szót alkosson, az a nehezebb dolgok közé tartozik s minden következő betűnél fokozatosan nagyobb nehézségekkel áll szemben, különösen az olvasást illetőleg. Nem állítom azt, hogy a legtöbb tanító nem volna képes minden tanítási órán eredményt felmutatni, s éppen az olvasás marandóvá tétele szempontjából tartom szükségesnek a fali olvasótlákat, mert különösen az osztatlan népiskola tanítójának nincs arra fizikai ideje, hogy minden egyes növendékkel külön-külön foglalkozzék s az olvasás tanításnál nagy szerepe van a karban való olvasásnak. Ha nincs fali olvasótlák, bizonyára a szülők által már józ előre megvett ABC-s olvasókönyvből fogja ezt gyakorolni s eleintén ugylátszik, hogy eredményesen, de, mert minden szüle szeretné, ha gyermeke minél előbb s minél jobban tudna olvasni, a legnagyobb rész bele kontárokodik a tanító munkájába, megtanítja a következő lecke két könyv nélkül s midőn karban olvastunk könyvből, a legtöbbször magunk is elbámulunk az eredmény fölött, melyet talán nem is reméltünk. Azonban ha a már tanított betűkből alkotott szókat fali olvasótlábról tanítványunk olvasásában való tudásának alaposságáról. Itt nemcsak ha magánosan, illetve egyenként, de ha karban olvastunk is, akár hány tagból álljon is az osztály, a tanító vezetése mellett minden növendék öntudatosan fog foglalkozni s egyáltalán nem fog vezetni ez az eljárás mechanizmusra. Sőt inkább a figyelmet jobban ébren tarthatjuk általa, mintha könyvből tanítunk olvasni, mert könyvből olvastatva, nem ellenőrizhetünk minden növendéket, ha pedig fali olvasótlábról tanítunk, azt fogja mondani a száj, a mit a szem lát; a foglalkozás tudatos, az eredmény marandó lesz s nem jut a tanító abba a helyzetbe, melven az üldözöbe vett fali olvasótlák ellenségei elérnek, hogy évharmadról, sőt egyesek félelvől is kényszerítve vannak visszatérni az ABC első betűjéhez, mert örültek annak a felületes eredménynek, melyet a fali olvasótlák mellőzésével sikerült elérniük. Nem állítom ezzel azt, hogy talán e nélkül nem lehetne reális eredményt elérni, de azt igenis, hogy nagyban megkönnyíti tanító és tanítvány munkáját egyiránt s mint ilyen az irvaolvasás tanításánál nélkülözhetetlen. (Vége köv)

CSARNOK.

Itthon.

Oly nagyon vártam már, hogy hazajöhessenek, Hogy újra láthassam az ismerős tájat, Hogy mint réges-régen kis gyermekkoromban Ujra bejárjam a mezőket, rónákat. Bebolongjam újra a nagy füzes-erdő Sűrű rekettéit a Bodrognak partján, El-elálmódzva egy szerelmes bojtár Tilinkója hangján!

Aztán lefekhessem a zöld fübe hanyatt, S nézzem, nézzem azt a felhőt ott az égen. Amint fel-felbukik, majd megint alászáll A tiszta kék égnek azur tengerében. Ujra elhallgassam a folyó moraját, Hogy mit süg-büg annyit a kis virágoknak, Míg a fejem fölött vidáman szökdélő Madarak dalolnak!

Elmondhassam újra öröömöm bánatom, Mert volt örömem is, esakhogy gyorsan elmúlt, S mint kicsiny kis patak a nagy mély tengerbe Bánatom végtelen mély tengerébe fult! Oh miért is van az, hogy az öröm elszáll, Elszáll nyomtalanul, mint a tűnő álom; Hogy még addig sem tart, meddig a hajnali Harmat a virágon!

Oly nagyon vártam már, hogy köztetek legyek Gyermekeimnek tiszta szent helyei, Azt hittem, hogy lelkem nálatok-köztetek Régi boldogságát ismétlen felleli! Azt hittem, hogy most is, hej mint akkor régen Tele lesz a lelkem madárdalalással... Fáj a szívem itt is s tele van a lelkem Fájó sóhajtással!...

(Tolcsva — júl. 18.)

Farkas Alajos.

Vármegyei Hivatalos Rész.

15787 sz. T. Zemplén vármegye alispánjától.

Tekintetes szerkesztő ur!

Közzététel végett kiadatik. S.-A.-Ujhely, 1799. június hó 24-én.

Matolai Etele alispán.

Másolat.

M. kir. központi statisztikai hivataltól. 3778. eln. szám. Körirat valamennyi vármegye tekintetes alispáni hivatalának. — Ujban gyakran fordulván elő oly esetek, hogy egyes községek a m. kir. központi statisztikai hivatalból számukra megküldött statisztikai adatgyűjtési nyomtatványok fejében bizonyos összeget küldöttek be a statisztikai hivatalhoz, az ebből indított vizsgálódás alapján kiterült, hogy némely községek a statisztikai nyomtatványokból, különösen pedig a tüzkárnyomtatványokból való szükségletüket a Budapesten székelő községi nyomdávalattól szokták beszerezni s hozzá lévén szokva, hogy a nyomtatványokat a nevezett nyomdától díj fejében kapják, ezért küldötték be a statisztikai hivatalhoz is a nyomtatványok árát. Minthogy azonban a m. kir. központi statisztikai hivatal a statisztikai adatgyűjtésekhez szükséges összes nyomtatványok előállításáról saját költségén gondoskodik, s a nyomtatványokat az adatszolgáltató hatóságoknak ingyen szolgáltatja, s így teljesen fölösleges, sőt helytelen dolog, hogy a községek e nyomtatványokat pénzen szerezzék be, annyival is inkább, mivel még az is megtörténhetik, hogy a kérdőívek változtatása esetén a községek a községi nyomdától nem a legújabb és épen érvényben levő mintát kapják: felkérem a tekintetes alispáni hivatal, hogy a hatósága területén lévő községeket megfelelően tájékoztatni, illetve oda utasítani sziveskedjék, hogy a statisztikai nyomtatványok megküldése végett — a szerint, amint az illető adatgyűjtésre vonatkozó rendeletek megszabják — mindenkor vagy közvetlenül a m. kir. központi statisztikai hivatalhoz, vagy esetleg — amint pl. a tüzkárnyomtatványokra nézve elő van írva — az illetékes főszolgabírói hivatalhoz, azonban semmiesetre sem a községi nyomdához forduljanak, amely a statisztikai adatgyűjtési minták nyomására nincsen felhatalmazva. Budapest, 1899. évi június hó 10-én. Jekelfalussy s. k. igazgató.

1067/I, 99. sz.

Szabályrendelet a város kötelekbe való felvétel esetén fizetendő díjakról.

1. §. Az 1886. évi XXII. t. c. értelmében községi kötelekbe való felvételért

a) a külföldi 120 koronát

b) ha a felvétel a hivatkozott törvényeikk

12-ik §-a értelmében település nélkül kéretik 75 koronát:

c) ha a felvételt ugyanezen t. e. 11. §-a értelmében két év óta állandó s.-a.-ujhelyi lakos és községi pótdótot fizető kéri, 50 koronát; végre:

d) ha a felvétel a fennebb idézett törvény 10. §-a értelmében az illető kérelmére avagy a nélkül történt vonatkozással a 14-ik §-ra, 30 koronát tartozik a város pénztárába befizetni.

2. §. A díjat a községi kötelekbe való felvétel alkalmával a tanács állapítja meg és a pénztárnoknak utasítást ad annak beszedése iránt.

3. §. A községi kötelekbe való felvétel iránti tanács határozat csak a díj befizetése után hajtható végre.

4. §. Jelen szabályrendelet jóváhagyása után azonnal életbe lép.

Kelt S.-A.-Ujhelyben, a képviselőtestületnek 1899. évi ápril. 25-én tartott ülésében.

Jegyzette:

Kapás Aurél s. k.,
főjegyző.

182/14218. sz.

Jóváhagyatik azon módosítással, hogy a 4. § a következőképpen módosítottatik: „Jelen szabályrendelet jóváhagyása és kihirdetése után lép életbe.”

Kelt T. Zemplén-vármegye törvényhatósági bizottságának S.-A.-Ujhelyben, 1899. évi május hó 31-én tartott közgyűlésében. Jegyzette: Dókus László s. k. II. aljegyző. Kiadta: Dókus Gyula s. k. főjegyző.

Szabályrendelet

a községek által az 1898. XXI. t.-cz. 8. §. a) és b) pontja értelmében gyakorlandó közsegélyezés módjáról és mérvéről.

(Folyt. és vége.)

5. §.

Közsegélyre szorultak gondozása és ellátása általában.

Közsegélyre szorultak gondozása és ellátása a községek anyagi helyzete és a helyi viszonyok figyelembe vételével, a közsegélyre szorultak testi és szellemi állapotából, személyes körülményeiből és különleges bajától függ.

6. §.

Közellátásra szoruló 7 éven felüli gyermekek ápolása, eltartása, nevelése.

A hét éven aluli gyermekek gondozásáról szóló belügyministeri szabályrendelet 10. §-a értelmében az illetőségi község által átvett, valamint a hét éves koron túl talált és hatóságilag elhagyott nyilvánított gyermekek ápolásáról, eltartásáról és neveléséről a község mindaddig, de legfeljebb 14 éves korukig gondoskodni köteles, míg a gyermeket testi és szellemi fejlődése arra minősíti, hogy saját erejéből tartathatja fenn magát.

A gyermekek gondozásánál azok vallás-erkölcsi nevelésére is kiváló figyelem fordítandó.

7. §.

Közellátásra szoruló gyermekek elhelyezése.

Mihelyt valamely gyermeknél közellátás szükségé állt elő, a községi előjáróság (rendezett tanácsú városok polgármestere, törvényhatósági városok rendőrfőkapitánya, székesfővárosi kerületi előjáróság) a gyermekek gondozása végett vagy valamely arra való egyénnel, (családnál), vagy valamely árvaházban elhelyezése iránt azonnal intézkedni és amennyiben gyám kirendelésének szüksége forog fenn, eziránt az illetékes gyámhatóságot azonnal megkeresni köteles.

A közellátásra szoruló gyermek szegénydolog-, vagy toloncházban és általában oly helyeken, hol a gyermek erkölcsi megromlás veszélyének van kitéve, átmenetileg sem helyezhető el.

8. §.

Közellátásra szoruló gyermekeknek magánosoknál elhelyezése.

Közellátásra szoruló gyermek magángondozás végett csak oly egyénnel vagy családnál helyezhető el, kinek vagy melynek egészségi, erkölcsi és lakásvizsgálata megfelelő.

Magánfelek kötelesek oda törekedni, hogy a gondozásukra bízott gyermek az általuk üzött foglalkozást elsajátíthassa.

Erősebb gyermek lehetőleg oly mesterség tanulására adandó, melynél a gondozó részéről ingyenes ellátásban részesül.

Azon magánfeleknek, kik a gyermeket az országos alap terhére kifogástalanul gondozták, a gyermeknek községi költségen továbbtartására elsőbbségi igényük van.

9. §.

Tartásdíj.

A tartásdíjakat a község (város) képviselőtestülete állapítja meg.

10. §.

Árvaházakban elhelyezés.

Az árvaházakban elhelyezettek nézve az intézeti szabályok mérvadóak.

11. §.

Gyermekek nevelése, iskoláztatása.

A közellátásra szoruló gyermekek nevelése és iskoláztatása tekintetében az 1868. évi XXXVIII. és 1877. évi XX. t.-cz. idevonatkozó rendelkezései irányadóak.

12. §.

Javitó intézetekben való elhelyezés.

Rossz erkölcsű és javíthatatlannak mutakozó gyermekeknek javító intézetbe való elhelyezése végett a belügyminister közbejárása veendő igénybe.

13. §.

Gyógyítható betegek és terhes nőknek kórházi (gyógyintézeti) elhelyezése.

A községelyre szoruló gyógyítható betegek, valamint az ideiglenesen munkaképtelenné vált terhes nők rendszerint a legközelebbi kórházba, vagy gyógyintézetbe szállítandók.

Amennyiben ez ki nem vihető, az illetők gondozásáról és ellátásáról a község a 2. §-szerint alkotandó szabályrendeletben intézkedik.

14. §.

Kórházi ápolásra nem minősített, valamint gyógyíthatatlan betegek, nem közveszélyes elmebetegek, ártalmatlan hülyék, siket-némák, vakok, nyomorékok gondozása.

A kórházakban vagy gyógyintézetekben leendő ápolásra nem minősített, valamint az innen elbocsátott gyógyíthatatlan betegek, végül a nem közveszélyes elmebetegek, ártalmatlan hülyék, siket-némák, vakok, nyomorékok állandó betegségeik, illetőleg testi fogyatkozásuk miatt állandó gondviselést és állandó eltartást igényelnek.

15. §.

Az előző szakaszban felsoroltak első sorban az elhelyezésre alkalmas intézetekbe (vagy menhelyekbe) helyezendők. Ily intézetek hiányában mindezek elhelyezése, orvosi ápolása, ételmezése és ruházata a 2. §-szerint alkotandó szabályrendelet értelmében történik.

16. §.

Közsegélyre szorultak eltemetése.

A közsegélyre szorultak eltemetéséről való gondoskodás a tartózkodási község feladatát képezi.

17. §.

Illetőségi község költség megtérítési kötelezettsége.

Mihelyt a közsegélyezésben részesülő egyének idegen községbe való illetősége megállapított, ez utóbbi azt a tartózkodási községtől további ellátás végett azonnal átvenni és saját törzskönyvébe bevezetni köteles.

Amennyiben az illetőségi község az átvett elmulasztja, a további gondozási költségeket a tartózkodási községnek megtéríteni köteles.

18. §.

Horvát-szlavon községi illetőségeik, osztrák honosok, más külföldiek és hontalanokkal elbánás.

A községi közsegélyre szorult horvát-szlavonországi községi illetőségeik és a monarchia másik államában honosok után felmerült költségek megtérítése, illetőleg a közsegélyben részesülő átvétele iránt a törvényhatósági városok közvetlenül, kis- és nagyközségek, valamint rendezett tanácsú városok pedig a törvényhatóság útján tesznek megfelelő lépéseket.

A mennyiben más külföldi vagy hontalan vétetik községi ápolásba, e körülmény a belügyministernek azonnal bejelentendő.

19. §.

Közsegélyezés költségeinek fedezése.

A közsegélyezés költségeinek fedezéséről minden község, a községi szegényalap esetleges jövedelmeinek felhasználásával, évi költségvetésében gondoskodik.

20. §.

Ellenőrzés, felügyelet.

A közsegélyben részesülők gondozásának ellenőrzése a gondozó község előjáróságának kötelessége, mely ezzel az előjáróság valamelyik tagját felelőség terhe mellett megbizza.

A közsegélyben részesülők felügyelete oly községben, hol e feladatra műveltebb egyén önként vállalkozik, erre bízandó.

Ezeket kivül kötelessége a községi, illetve körorvosnak, (ilyen nem létében a járásorvosnak) a közsegélyben részesülők rendszeres felügyeletét gyakorolni, azoknak gondozását legalább évnegyedekint egyszer megvizsgálni és e vizsgálat eredményét a községi előjárósággal írásban közölni.

A községi, illetve körorvos, közsegélyre szorultakat ingyen gyógykezeltetni köteles.

Mindezeknek gyógyszerrel és gyógyászati segédeszközökkel való ellátása az országos betegápolási alap, illetőleg az államkincstár terhére történik.

A községi közsegélyezés miként gyakorlásának főfelügyelete az egészségügyi és közigazgatási felettes hatóságok szigorú feladatát képezi.

21. §.

Évi jelentés.

A közsegélyezés gyakorlásánál a törvényhatósági joggal felruházott városok a belügyi-

nisterhez, egyéb községek a vármegyei törvényhatóságához minden év végén részletes jelentést tesznek.

Budapest, 1899. évi május hó 4-én.

Szell, s. k.

1989/I. 99.

A szerenesi j. főszolgabírájától.

Körözések.

I.

Ábrahám László igríci m.-csáti járásbeli lakosnak, egy fehér szőrű, 5 éves tarka szőrű tehene elveszett, körözését elrendelem.

2010/I. 99. sz.

II.

Kis József Kovács, monoki lakos, örökbe fogadott fia Csutorás István 13 éves f. hó 10-én nyomtalanul eltűnt, A gyermek leírása a következő: termete alacsony, arca hosszús, szeme kék, orra, szája rendes, fogai épek, haja szőke, ruházata távozásakor fekete, viseltes rokk, sárgás nadrág és fekete magyar posztókalap volt a fején. Fennevezett Kovács mester úgy képzeli, hogy ezen gyermek bátyjához, Tisza-Dobra ment volna. Körözését elrendelem.

Szerenes, 1799. július hó 19-én.

Malonyay Tamás, tb. szolgabíró.

4008/I. 99. sz.

A varannói j. főszolgabírájától.

Pályázati hirdetés.

Alúlirott szolgabíró ezennel közhírré teszem, hogy az elhalálozás folytán megüresedett nagy-dobrai segédjegyző-anyakönyvezető helyettesi állásra általam pályázat nyitattam.

A járási főszolgabíró ur által kinevezendő segédjegyző kinevezetése után anyakönyvezető helyettesé leendő kinevezés végett a nagyméltóságú ministeriumhoz azonnal fel fog terjesztetni s ezen kettős állásáért évi 350 ft fizetést fog élvezni, melyből 100 ftot a csoportosult községek, 250 ftot pedig a belügyi kormány fedezend.

Felhívom a pályázni szándékozókat, hogy szabályszerű bélyeggel ellátott s születési és iskolai bizonyítvánnyal s netaláni eddigi alkalmaztatásukat igazoló bizonylattal feleserelt pályázati kérvényüket 1899. augusztus hó 1-ig annál bizonyosabban adják be hivatalomhoz, mert a később beérkező folyamodványok figyelembe nem fognak vétetni.

Jegyzői oklevéllel bíró pályázó előnyben fog részesítettetni s a kinevezendő segédjegyző a nagy-dobrai körjegyző alá lesz rendelve.

Varannó 1899. július 18-án.

Diószeghy János, szolgabíró.

2259/k. i. 99. sz. A gálszécsi járás főszolgabírájától.

Körözvény.

Timkó István Borsodmegye galvácsi lakos panasza folytán közhírré teszem, hogy a Gálszécsen f. évi július hó 19-ik napján tartott országos vásáron vett 2 db. fehérszőrű 4-4 éves ökrei, melyek egyikének hátsó bal farán G, a másiknak hátsó jobb farán G. J. bélyegjegy volt, a vásár alatt elvesztek. Feltalálás esetén nevezett községi bírósága útján értesítendő.

Gálszécs, 1899. július 20.

Somossy, szolgabíró.

S.-A.-Uhely város rendőrkapitányi hivatalától.

910/r. k. 99. szám.

Körözés.

Sátoralja-Ujhely város határában f. hó 12-én egy db. fehér köves arany gyűrű találtatott.

Igazolt tulajdonosa a rendőr kapitányságnál átveheti.

S.-A.-Ujhely, 1899. július 18-án.

Schmidt, rendőrkapitány.

4096/99. szám. S.-A.-Uhely város polgármesterétől.

Hivatalos értesítés.

A városi kisdodova évről ünnepélye f. 1899. évi július 31-ik napján délelőtt 9 és fél órákor fog megtartatni. Midőn erről a kisdodóvás iránt érdeklődő közönséget értesíteni szereném van, egyidejűleg tisztelettel felkértem, hogy az évről ünnepélyen megjelenni sziveskedjék.

S.-A.-Ujhely, 1899. július hó 20-án.

Pataky Miklós, h. polgármester.

4537 ki/99.

A bodrogközi j. főszolgabírájától.

Körözvény.

Folyó évi július hó 10-én Grün Ferenc, pallói (Ungmegye) lakos kárára, 1 db. 5 éves, sárga kanca, (homlokán fehér folt hátulsó 2 lábagatya) a pallói ménesből elszökött és azóta feltalálható nem volt.

Körözését elrendelem azzal, hogy feltalálás esetén hivatalomhoz bejelentés teendő.

Kir.-Helmecz, 1899. július hó 21.

br. Fischer, szolgabíró.

„MARGIT“ GYÓGYFORRÁS

Margitforrás-telep (Bereg megye.)

A budapesti m. kir. egyetem vegyelemzőse szerint kevés szabad szén-savat, ellenben sok szén-savas natriumot és lithiumot tartalmaz. Ezen tulajdonságai azok, melyek a hasonló összetételű vizek fölé emelik. Kitiűnő hatása a légutak s tüdő hurutos állapotainál, különösen szívós váladék esetén, tüdővészeseknél, ha vérzésre való hajlandóság van is jelen, a „Margit-víz“ megbeszélhetetlen szolgáltatásokat tesz kevés szabad szén-savánál fogva. Kiváló hatást látni töle a gyomor és belek hurutos állapotainál, főleg azon esetekben, hol a fölös mennyiségben képződött sav oka a rossz emésztésnek.

A húgsavas sók lerakódását akadályozván, becses szolgálatot tesz továbbá a hólyag hurutos bántalmainál a kő- és homokképződés eseteiben, miért is a budapesti és bécsi egyetem orvosai, mint az orvosvilág egyéb előkelősei a legszivesebben használják, előnyt advak a „Margit“ forrásnak a hozzá hasonló ösz-szetételű gyógyvizek fölött.

Mint ivóvíz

kiváló óvszernek bizonyult járványos betegségek idején, főleg typhus ellen.

Mint borvíz általános kedveltségnek örvend.

Főraktár:

ÉDESKUTY L. ásványvízgyógykezelés

— es. és kir. udvari szállító —

BUDAPESTEN.

KAPHATÓ MINDEN GYÓGYSZERTÁRBAN, FÜSZKERESKEDÉS-
DÉSBEN ÉS VENDÉGLŐBEN.

*) Az e rovatban közlöttékért nem vállal felelősséget a Szerk.

A szerkesztő postája.

Herce-hurca egy halott körül. Az esetet nem tartjuk a nyilvánosság elé tartozónak. A mennyiben törvénybe ütköző sérelem követett el: tessék bejelenteni a j. főszolgabírájához, ő aztán majd átteszi, ha szükségét látja, az egyházi főhatósághoz.

—y. — Szitropkó. Tessék előbb közölni velünk, ki ott az a „cseh érzelmekkel telt“ hazafi?

B. I. urnak — S. Patak. Amaz után ez, pláne válaszképpen, nem következhetik. Tapasztalatait, gondolatait tessék közölni „rövid uton“ az íróval a névsor, melyből konstátálhatja azt is, hogy az illetők eleget tettek-e, nem-e, elemi iskolai kötelezettségeiknek, megtekinthető a j. főszolgabírájánál, v. megbízottjánál.

P. G. urnak — Bpest. Nagyon köszönjük. Kiszedve várja a jövő számot. Szives üdvözlötünk.

Felelős szerkesztő:

Dongó Gyárfás Géza.

Kiadó-tulajdonos: Éhler Gyula.

Hirdetések.

M. 1163/99. sz.

Hirdetmény.

Zemplén-vármegye közig. bizottsága az 1899. évi június hó 14-én kelt 740/1551. számú rendeletével a s.-a.-ujhely—kassai th. közut 4—5 km. szakaszán levő 14. sz. széphalmi hid újjaépítését 1280 frt 30 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása czéljából az 1899. évi július hó 31. napjának d. e. 10 órájkor a zemplénmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1899. július hó 13-án.

M. kir. államépítészeti hivatal főnöke:

Hönsch Dezső,

kir. főmérnök.

Hirdetmény.

Zemplén-vármegye közig. bizottsága az 1899. évi június hó 14-én kelt 741/1553. kb. számú rendeletével a széphalom—regmezz—mihályi th. közut 7—8 km. szakaszán lévő 10. Ronyva hid újjaépítését 3218 frt 30 kr. összeg erejéig engedélyezte.

A fentemlített munkálatok foganatosításának biztosítása czéljából az 1899. évi július hó 31-ik napjának délelőtti 10 órájára a zemplénmegyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhivatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 10 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1899. július hó 13-án.

M. kir. államépítészeti hivatal főnöke:

Hönsch Dezső,

kir. főmérnök.

Eladó

minden elfogadható ár mellett az udvaromon fekvő több rendbeli építkezési átványfák különböző hosszúságban, különböző méretű átványdeszkák és kecskelábak, vasgerendák, vascsövek, egy építkezési szivattyú.

Értekezhetni lehet:

Csipkés Ágoston.

feladási pénztárnokkal a vasutnál.

Tk. 4497/1898. sz.

Árverési hirdetményi kivonat.

A kir.-helmezi kir. járá-bírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajtónak Tóth István és társai végrehajtást szenvedett elleni 60 forint 44 krajczár tökékövetelés és járuléki iránti ügyében a kir.-helmezi kir. járá-bírósa mint tkvi hatóság területén lévő Kis-Czigánd község határában fekvő és a kis-czigándi 527. sz. tkjvben 129, 1079, (1737—1738) hr. szám alatt foglalt és végrehajtást szenvedett Tóth Dániel jogutódai Tóth Eszter férj. Oláh G. Sándorné, kiskoru Tóth Zsuzsanna, kiskoru Csáki Erzsébet, Tóth István, Tóth József, kiskoru Tóth Julianna, kiskoru Tóth Zsuzsanna nevén álló ingatlanokra 225 forint; 2. a kis-czigándi 528. sz. tkjvben 479—480. hr. szám alatt foglalt és végrehajtást szenvedett Tóth István, Tóth József, Tóth Eszter férj. Oláh Sándorné, kiskoru Tóth Zsuzsanna, kiskoru Csáki Erzsébet, Tóth István, Tóth József, kiskoru Tóth Julianna, kiskoru Tóth Zsuzsanna nevén álló 93. ö. i. számú ház és belsőre 160 forintban ezen megállapított kikiáltási árban az árverést elendelte, és hogy a fentebb megjelölt ingatlan 1899. évi július hó 31. napjának délelőtti 10 órakor Kis-Czigánd község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adadni.

Árverési szándékozók tartoznak az ingatlan kikiáltási árának 10%-át készpénzben, vagy másfélszeri értékű óvadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt a kiküldöttnek átadni.

Kelt Kir.-Helmezen, a kir. járá-bírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi február hó 7-én.

Dancs György, kir. albiró.

Árverési hirdetés.

Sztropkó mezőváros közbirtokosságának tulajdonát képező országos és heti vásárvám f. évi augusztus hó 24-én d. e. 10 órakor Sztropkón Tomka László körjegyző lakásán 1900. évi január 1-től számított három egymásután következő évre nyilvános árverés útján bérbe fog adadni.

A bérleti feltételek ugyan Tomka László körjegyző urnál bármikor megtekinthetők. Budapest, 1899. július hó 5.

Lejtényi György,

közbirtokossági elnök.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. törvény-czikk 102. szakasza értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti 8—10. ker. kir. járá-bírósa Sp. VI. 796/99. sz. végzése által Kalmár és Tichler javára Landesman B. ellen 54 frt 98 kr. tőke, ennek 1898. évi november hó 25. napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 20 forint 32 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 1200 forintba becsült gyors-sajtóból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladtnak.

Mely árverésnek a V. 240 1899. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis alperes n.-mihályi lakásán leendő eszközésére 1899. évi augusztus hó 1-ső napjának d. u. 2 órája határidőül kiűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adadni.

Az árverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-c. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kiűzetendő. Kelt N.-Mihályon, 1899. évi július hó 10. napján.

Gaál Vilmos,
kir. bir. végrehajtó.

324/1899. szám.

Árverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a budapesti VII. ker. kir. járá-bírósa 1899. évi Sp. VIII. 463/3. számú végzése következtében Dr. Bretter Dániel ügyvéd által képviselt Dittmar R. felperes részére Berger József alperes ellen 337 forint 14 kr. követelés s j. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 600 forintba becsült ingóságokra a tokaji kir. járá-bírósa V. 170/2. 1399. sz. végzésével a további eljárás elrendeltétvén annak az alap és felfoglalatók követelése erejéig is, a mennyiben azok kielégítési jogot nyertek volna, Tokajban Berger József lakásán leendő megtartása határidőül 1899. évi július hó 27-ik napján d. e. 9 órája kiűzetik, amikor a bíróság lefoglalt 10 hordó bor a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett szükség esetén becsáron alól is elfognak adadni.

Felhívtnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, amennyiben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, hogy elsőbbségi jelentésüket az árverés megkezdéseig alulirt kiküldötttel írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák, mert különben csak a vételár fölöslegére fognak utaltatni.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik. Kelt Tokajban, 1899. évi július hó 12-én.

Feuerstein József,
kir. bir. végrehajtó.

Tk. 2352/899. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. járá-bírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Kleinman Ignác és társai végrehajtónak Vrabely Mihály végrehajtást szenvedő elleni 60 frt 36 kr. tökékövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a varannói kir. járá-bírósa) területén fekvő a tavarnai 6. számú tkjvben A. I. 1. sor 5. hr. sz. alatt felvett ingatlanból Vrabely Mihály (kinek neje Kassay Mária) végrehajtást szenvedő, továbbá Vrabely György, Vrabely József, Inaczkánics Mihályné kisk. Vrabely Erzsébet, János és Mária nevén álló földhasználati és felülepítmenyi tulajdonra az 1881. évi LX. t.-cz. 156. §-a értelmében 354 forint kiáltási árban; továbbá a tavarnai 30. sz. tkjvben A. I. 1—19. sorsz. 76, 121, 149, 06, 212, 281, 304, 315, 347, 400, 415, 445, 477. hr. számok alatt felvett ingatlanból Vrabely Mihály (kinek neje Kassay Mária) B. 3. alatti 1/4-ed jutalékára 27 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban és pedig mindkét ingatlanra, az 1429/k. 96. sz. végzéssel özv. Vrabely Mihályné szül. Seba Anna javára bekebelezett haszonélvezeti jog épségben tartása mellett elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi szeptember hó 28. napján délelőtti 10 órakor Tavarna község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladadni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10% készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8-ik szakaszában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen, a kir. járá-bírósa, mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi május hó 24-én.

Valkovszky, kir. albiró.

Tk. 1619/899. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A gálszécsi kir. járá-bírósa mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. államkincstár végrehajtónak Schulcz János végrehajtást szenvedő elleni 57 frt 59 1/2 kr. tökékövetelés és járuléki iránti végrehajtási ügyében a s.-a.-ujhelyi kir. törvényszék (a varannói kir. járá-bírósa) területén fekvő Bánszka községben fekvő bánszakai 18. sz. tkjvben A. I. 1—21. sorsz. 18, 78, 553, 585, 819, 887, 900, 934, 1092, 1108, 1146, 1601, 1630, 1657, 1698, 1754, 1782, 1787 a. 1790/a. 1876 és 1951. hr. számú ingatlanokból Schulcz János nevén álló birtokjuttalékára 292 forintban, valamint az 1880. IX. t. cz. 156. §-a alapján a bánszakai 18. számú tkjvben A. I. sorsz. 1378. hr. sz. alatt felvett és Schulcz János, Schulcz Péter, Dziaák Schulcz Anna, kk. Schulcz Mihály és kk. Schulcz György nevén álló egész ingatlanra az árverést 12 forintban ezennel megállapított kikiáltási árban elendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1899. évi augusztus hó 9-ik napjának délelőtti 9 órakor Bánszka község bírása házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is elfognak adadni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagyis 29 frt 20 krt, illetve 1 frt 20 krt készpénzben vagy az 1881. évi LX. t.-cz. 42. §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ban kijelölt másfél annyi értékű óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál történt elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Gálszécsen, a kir. járá-bírósa mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi májuss hó 7-én.

Bálint, kir. albiró.

Szegedi Mezőgazdasági Kiállítási Sorsjegyek.

Főnyeremény: 50,000 korona érték

és több kisebb-nagyobb nyeremény,

összesen 1006 nyeremény 100,000 korona értékben.

Egy sorsjegy ára 20 krajczár.

Az összes nyereményeket kívánatra 20% levonással azonnal **készpénzben** béváltja

Budapesten: a „Hermes” Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, V., Dorottya-utca 8.,
vagy **Szeged**en: a Szegedi Kereskedelmi és Iparbank.

Ezen pénzüzetek a nyerő kívánságára készek az 50,000 korona értékű főnyereményt egy hasonló értékű szegedi mintaszerűen berendezett tanyai gazdasággal is becsereálni.

Huzás Szegeden, a kiállítás utolsó napján, 1899. szeptember 10-én este 6 órakor.

Sorsjegyek kaphatók bank- és váltóüzletekben, az összes dohánytözsdekben és egyéb elárúsító helyeken.

Diszontfelárúsítók forduljanak a kiállítást rendező

Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségéhez,
Budapest, IX. Üllői-ut 25. Köztelek.

Tk. 2802/1899. szám.

Hirdetmény.

Tót-Jesztreb község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1896. évi 2579. sz. szabályrendelettel képest átalakították és ezzel egyidejűleg mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cz. a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-czikben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatottatik.

E célból az átalakítási munkálatok hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben **1899. évi augusztus 4-én** fog kezdődni s a tervezetek hitelesítésére Bálint Lajos kir. albiró és Lovász Ferencz tkvi átalakító kiküldetik.

Ennélfogva felhívatnak:

1. az összes érdekeltek, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen vagy megbízott által jelenjenek meg és az új telekkönyvi tervezetek ellen netaláni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után téves átvezetésből eredhető kifogásokat jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik;

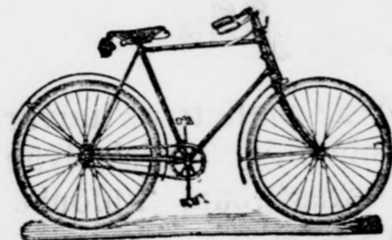
2. mindazok, akik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre okadatolt előtjeresztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

3. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átíratásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15-18., és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7., 8 és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésre engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg- és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

4. azok, kiknek javára tényleg már megszünt követelésre vonatkozó zálogjog vagy megszünt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kelt Gálszécsen, a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál 1899. évi május hó 8-ik napján,

Bálint, kir. albiró.

KORNSTEIN IGNÁCZ

S.-A.-UJHELY.

Steyeri fegyvergyári „Waffenrad” és

„Helical Premier” kerékpárok, kerékpár alkatrészek, Reithoffer és Dunlap-féle köpenygyummi és légtömlők.

Mindennemű **vas- és aczélárak, szerszámok, gazdasági eszközök, gépfelszerelési anyagok, géphajtó szijak, ruggyanta áruk** dusan felszerelt raktára.

Oliva, repce, eredeti Mautascheff és Nobel, valamint süritett olajok s Tovatte gépsziradék.

Vizmentes ponyvák és terményzsákok.

Portland és román cement, kátrány- és asphalt, tedél és elszigetelő lemezek állandó nagy raktára.

Ajánlok használt, de teljesen jó karban lévő **cséplőkészleteket** s **lokomobilokat**, egy használt hibátlan **kazánt**.

Jutányos áruk, előnyös fizetési feltételek.

M. 1161/899. számhoz.

Hirdetmény.

A zemplén-vármegye köz. bizottsága az 1899. évi június hó 14-én kelt 724/1552. kb. számú rendeletével a bodrog-szerdahely-lukai th. közut 10-11. és 11-12. km. szakaszán 1000 fm. uttest kiépítését 2567 forint 25 kr. összeg erejéig engedélyezte, mely összegből a f. év folyamán csak 1292 forint, a hátralékos kereseti összeg pedig az 1900. év folyamán fog vállalkozónak megtéríttetni.

A fenti munkálat fogantatásának biztosítása céljából az 1899. évi július hó 28-ik napjának délelőtt 10 órájára a zemplén-megyei m. kir. államépítészeti hivatal helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik.

A versenyezni óhajtok felhívatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előirt 5%-nyi bánatpénzzel ellátott zárt ajánlataikat a kitűzött nap d. e. 9 órájáig a nevezett hivatalhoz annyival inkább igyekezzenek beadni, mi-

vel a későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni.

A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a nevezett m. kir. államépítészeti hivatalnál a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

S.-A.-Ujhely, 1899. július hó 13-án.

M. kir. államépítészeti hivatal főnöke:

Hönsch Dezső,

kir. főmérnök.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller Liniment. Capsici comp.

Ezen hírneves házszer ellentállt az idő megpróbálsának, mert már több mint 30 év óta megbízható, fájdalomcsillapító bedörzsölésként alkalmaztatik közsvényen, csuszál, tagszaggatásnál és meghűléseknél és az orvosok által bedörzsölésekre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, gyakorta Horgony-Liniment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házszer, melynek egy háztartásban sem kellene hiányozni. 40 kr., 70 kr. és 1 frt. üvegenkénti árban majdnem minden gyógyszerárban készletben van; főraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Bevásárlás alkalmával igen óvatosak legyünk, mert több kisebbbörtékű utánzat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedjegy és Richter czégyjegy-zés nélkül mint nem valódit utasítsa vissza.

RICHTER F. AD. és társa, cs. és kir. udvari szállítók, RUDOLSTAD

Orvokodjunk a hamisításoktól és utánzatoktól.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudására hozni, hogy S.-A.-Ujhelyben a Wekerle-téren lévő és a „Vörös ökör”-höz címzett korcsma és vendéglői helyiségemet a kor igényeinek megfelelően átalakítottam s megnagyobbitottam.

Üzletemnél az **ujjonnan létesített kitünő magyar konyha** kezelésével saját felügyeletem mellett **Réder József jóhírnevű volt budafoki vendéglőst bízom meg**, ki hideg- és meleg ételekkel kitünő s természetes borok és egyéb italokkal a napnak bármely órájában a m. t. közönség rendelkezésére áll.

Boraim természetes, jó minőségű szavatolok. **Czankó bor literje 40 kr., kövesdi asztali bor 50 kr.**, vörös és szamorodni borok minőség szerint igen jutányosan számíttatnak. **Frissen csapolt Korona söröm versenyen felül áll.**

Üzletemet a m. t. közönség pártfogásába ajánlván vagyok

tisztelettel

Deutsch Simon.

Eladó ház és szőlő.

Sárospatakon, a Rákóczy-utcában, a Népbank szomszédságában lévő Patonainé-féle ház, továbbá a Nagyhomokon lévő beültetett és bekerített szőlő eladó. Bővebb felvilágosítással szolgál **Reményi Vendel** Sárospatakon.

Gőzcsepők és egyéb gazdasági gépek megrendelhetők a lenti czégnél.

Ugyanott jutányos áron beszerezhető a legjobb minőségű gépolajok, vízhatlan ponyvák, gépszijak.

Az Umrath és társai gépgyárosoknak,

valamint

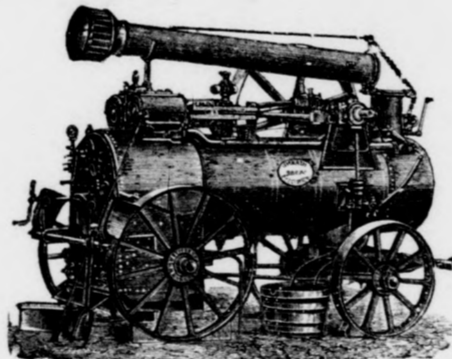
az „Eperjesi Népbank”

cserépkályha gyárnak

bizományi raktára.

BEHYNA TESTVÉREK

vas-, fűszer- és bizományüzlet.

ÉRTESÍTÉS.

Van szerencsém a n. é. közönség n. b. tudására hozni, hogy mindennemű ingatlanok vételét — eladását, — bérbeadását avagy bérbevételét a legelőnyösebb feltételek mellett s a legrövidebb idő alatt közvetítem

Jóhírnevű vendéglőmben kitünő asztali bor 40 krtól 44 krig, — továbbá valódi hegyaljai szamorodni **1 forint 20 krtól 1 frt 60 krig** kapható.

Weinberger Manó,
S.-A.-Ujhely, Korona u.

MIHALOVITS-féle

Harmat-Crème

Arcszépítő kenőcs.

- A Harmat-Orème a legjobb arcszépítő s kézbőr-ápoló kenőcs, mely üdév, puhává, fehérré teszi az arcz bőrt.
- A Harmat-Crème sem olmo, sem higányt nem tartalmaz s teljesen ártalmatlan hatású.
- A Harmat-Crème nappal is használható, miután nem zsíros s a poudert jól állja.
- A Harmat-Crème nem teszi fényessé az arcot s fehériti a bőrt.
- A Harmat-Crème kiváló jó hatású mindennemű bőrbajoknál; pattanások s mitesszerek (bőr-akák) elmulasztására, napégésre s szélkífújta arcznál, s kéznél.
- A Harmat-Crème teljesen zsírtalan, habszerű, jó illatú arczenőcs egy tégelyének ára egy korona.
- A Harmat Sz ppan, mely a Crème hatását fokozza, darabonként 35 kr.

Főraktár a készítő MIHALOVITS I. gyógyszerésznél Debreczenben.

Főraktár S.-A.-Ujhelyben:

Vidder Gyula gyógyszerész urnál.

A szépség emelésére, tökéletesítésére és fentartására legkitünőbb, teljesen ártalmatlan, vegyíztá és zsírmentes készítmény a

MARGIT-CRÉME.

Hatása meglepő.

Pár nap alatt szüntet szeplőt, májfoltot, pürsenést, pattanást, bőrtakát (mitesszer) és minden más bőrbajt. Kisimítja a ráncokat és himlőhelyeket, még koros egyéneknek is üde, bájos arczsínnt kölcsönöz.

Dr. Mosengeil és Metzger hírneves tanárok az arczon levő ráncokat massage által tüntetik el. Erre kiválóan alkalmas a Margit-Crème. Ha az arczot naponként Margit-Crémrel masszírozzuk, nemcsak a szeplők, májfoltok és egyéb arczsínztatlanságok tűnnek el, hanem a ráncok, himlőhelyek és egyéb rendellenességek, melyeket öregség, gondok, betegség stb. okoztak.

Övszer a nap és szél befolyása ellen. Nappal is használható. Nagy tégely 1 frt, kiesi 50 kr.

Margit-hőlgypor 60 kr Margit-szappan 35 kr. Margit-fogpép (Zahn pasta) 50 kr.

Rosetter hajregenerator az ősz hajnak eredeti színét adja vissza 1 frt.

Hajszőkítő bármily haját arnyszőkőre fest 50 kr. és 1 frt.

Tanochinin pomade legjobb hajápoló és növesztő 35 és 50 kr.

Világosvári Bohus hajszepedő délezeg, szép bajusz nevelésre 25 és 35 kr.

FÖLDES KELEMEN

Arad, Deák Ferenc-utca 12.

Bel- és külhoni gyógyszerészi és hygienikus különlegességek, kötszerek, toilette cikkek raktára. Telefon 111. szám.

Főraktár: **Widder Gyula** és **Kádár Gyula** gyógyszerésztáráiban.

Raktár minden gyógyszerésztárban.

3 frton felüli rendelmények bérmentve küldetnek.

Csak akkor valódi, ha minden doboz címeres védjegyemmel van lezárva.

Zsírmentes és nyomban szárado

Törvényileg védve!

Veritabl Lauque Christoph.

Christoph Ferenc SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

Lehetővé teszi, hogy a szobák a mázolás alatt i használtassanak, mivel a kellőmellen szag és a lassú, ragadó száradás, mely az olajfestékek és az olajtaknak sajátja, elkerülte. Emellett a használata olyan egyszerű, hogy kiki maga végezheti a mázálást. A palló nedves tárggyal feltörölhető, anélkül hogy elszáradna fényét. Meg kell különböztetni:

színezett szobapalló-fénylakk, sárgabarnát és mahagonibarnát, mely akár csak az olaj festék fűdi be a pallót s egyuttal fényt is ad. Esért egyaránt alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen befűd minden szobára. Többi mázolás stb.; van azután

iszta fénylakk (színezetlen) új pallókra és parketre, mely csupan fényt ad. Különösen parketre s olajfestékekkel már bemázolt egészen új pallókra való. Csak fényt ad, ennél fogva nem fűdi el a famozást.

Postacsomag, körülbelül 35 méterig mtr. (két középnap-gyűgyű szobára való) 5 frt 90 kr., vagy 9¹/₂ márká.

A közvetlen megrendelések minden városban, ahol raktárak vannak, ide küldendők. Mintamázolások és prospectusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál tessék vigyázni a csomag s a gyári jegyre, mivel ezt a több mint 40 éve létező s yartmányt sokféleképpen utánozzák és hamisítják, sokkal rosszabb, s gyakran a célnak meg nem felelő minőségben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc, A valódi szobapalló-fénylakk feltalálója és egyedüli gyártója.
Prága, K. Berlin.

Kapható: Malátsik György és Bilanovits István fűszerkereskedéseiben S.-A.-Ujhely

538

B128

ELŐF
Egész é
Félévre
Negyed
Bérg
csak
Kézir
Egyes
A ny
garm

Mil
meinkröl
nyek és
szörnyü
zet ragad
szeretett
azon örj
álló társ
tört eme
megakas
mes szív
dásos sz
jóság és
mint a
sosságú

S
szeretett
fájdalom
lával ve
val emlé
ezen kiv
zánk, a

A
meg rea
sirja esa
égi rész
olvadva
lemei az
küzdene
ket nem
hanem

Bá
pek, ors
királyn
ran me
bánat f
halottai
elveszte
voltak,
azt is,

S
áldozun
zetünk
lyektől
nagyság
szébből
zsébet k
tisztele
királyn
koronáz
szintéb
nusított
kezünk
édes ar
lag em
anyai
királyu
szeköt

Az
Isten h
nepén,
zet és
a törté
történe
azt a
anyai
tel öss

T
nét, h
dolható
hivatás
gondvi
géd, m
gyaron
S
Magya

PÓTLÁS

B

1

2

8

ELŐFIZETÉS ÁRA:

Egész évre . . . 6 frt.
Félévre . . . 3 „
Negyedévre . . . 1 „ 50 kr.

Bérmentelen levelek
csak ismert kezekből fo-
gadtnak el.

Kéziratok nem adatkak
VÉSSZA.

Egyes szám ára 15 kr.

A nyiltérben minden
garmond sor díja 20 kr.

ZEMPLEN.

Társadalmi és irodalmi lap.

ZEMPLEN-VÁRMEGYE KÖZÖNSÉGÉNEK

ÉS A ZEMPLEN-VÁRMEGYEI „TANÍTÓ-EGYESÜLET“-NEK

HIVATALOS LAPJA.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAS.

HIRDETÉS DIJJA

hivatalos hirdetésekéül:
Minden szó után 1 kr.
Azonfelül bélyeg 30 kr.

Petitnél nagyobb, avagy
diszettekkél vagy körzet-
tel ellátott hirdetések-
ért természet szerint min-
den négyzetcentim. után
3 kr. számítatik.

Állandó hirdetésekéül ked-
vezmény nyujtatik.

Hirdetések és pénzküldé-
mények a kiadóhivatalhoz
intézendők.

Közöny a magasztos iránt.

A tűnő század sok mindennel dise-
kedhetik, mert csakugyan *haladás* van min-
den téren. Csak egyben maradt hátra: a
kebel nemesbülése nem tart lépést az ész
fejlődésével.

Ugy látszik, hogy a szenvedelmek ki-
elégítése előbbrevalónak tartatik a „ma-
gasztos“ munkálásánál. Lelki szemünk ha-
misan mutatja a dolgok fontosságának hő-
mérőjét, s az egyén ennek következtében
hibásan ítél, — vagy az izmok korai ellan-
kadása képtelen többoldalú munkára, mert
az elfáradás igen hamar áll be, s nyomá-
ban terem a „magasztos“ iránt való elfá-
sultság.

Eme abnormis lelki állapot, mondhat-
nók: tengődés mentségére a rendes értel-
miségre számot tartó egyén a megélhetés
nagy gondjait hozza elő, úgy okoskodván,
hogy nem ér rá bokros elfoglaltsága miatt,
s elfáradván a munkában, nincs is kedve
hozzá; pedig bensejében érzi, tudja, hogy
nincs igaza, pirul önmaga előtt; de hasz-
talan beismerése, mert nem követi a ja-
vulás; hiábavaló lelki vergődése, mert mint
a pók hálójába került légy, még inkább
belebonnyolódik a háló szálaiba, ő is bizto-
sabbban marad fogva a szenvedelmek erős
hurkaiban, elhitetvén magával, hogy neki
egész bizonyosan sem ideje, sem tehetsége
nincs a magasztossal való foglalkozásra.

— Tegye más, kinek módja és ideje
van hozzá, ki nem kénytelen a mindenna-
piért úgy küzdeni, mint ő.

Ilyen okoskodással nyugtatja meg job-
bik érzését, ilyen gondolatokkal temeti el
lelkében a fel-felszólaló isteni szikrát. —
A magasztos, az emberiség közérdekei, az
emberszeretet marad ideálnak, mi iránt lel-
kesedni, hazafiúi szívvvel fölbuzdulni csak
a terített asztal mellett, telt pohárral a
kézben szokás és divat.

A téren és időn diadalmaskodó kornak
értelemben felvilágosult gyermeke az életet
csak úgy tartja annak, ha az: az élvezetek
folyton tartó sorozata, ha az egy aranyos
álom, mely az érzéki élvezetek kábitó má-
morában ringatja az alvót. A munka csak
kényszer, mely alól kibujni a sokat fej-
lesztett ész feladata, mi ha ügyesen sike-
rül, a kortársak alázatos tiszteletére van
kilátás!

És ez nem frázis! Ime lássuk!

Nem általánosan tisztelt-e az olyan
egyén, kinek sikerült, mint mondani szokás,
„szép“ vagyont összekuporgatni?

Nem-e válogathat a különféle tiszte-
letbeli állásokban?

Nincs-e mindenütt szava: a községi
ügyekben, a társadalmi téren, bármi ter-
mészetű legyen is az?

Nem keresik-e ennek révén százak és
százak a pártfogását?

Nincs-e nyitva előtte minden ajtó, ha
ügyei elintézéséről, vagy más egyébéről
van szó?

Nem-e döntő sulyu a szava még oly
ügyekben is, melyekhez ökelme épp csak
annyit ért, mint a hajdu a harangöntéshez?
Ezek tagadhatatlan dolgok!

Előttünk vannak nap-nap mellett az
életben, s annyira megszoktuk már, hogy
meg se ítűközünk látásukon. Nem is kérjük,
mi uton-módon szerezte vagyonát a nagy-
képű polgártárs: a vakszerencse kacérésá-
gából-e, esze furfangjával harácsolta-e ösz-
sze? Vagy a megfeszített szorgalom és
kitartó munkásság méltó gyümölcse-e? A
fő, hogy meg van, s ez elég, hogy segít-
ségével a tisztelet és tekintély birtokosa
legyen.

Ilyen körülmények közt hiába keres-
sük a magasztos és nemes iránt való lel-
kesedést, nincs itt talaja az emberi szív
eme nemesebb hajtásainak; a vagyon után

bármily eszközökkel való, megfeszített,
gyakran erőszakos előretörés gyanus ve-
gyületű levegőjében nem teremnek meg a
lélek eme ritka kincsei.

A rideg önzés, a könyörületet nem
ismerő kiméletlenség, a lélek száraz sivár-
sága veri itt fel buja gyomként az érzel-
mek parlagon hagyott talaját, melyet tisz-
tátalan eredetű forrás-víz szennyez.

A társadalom ma eme két kategóriá-
hoz osztja be egyéneit leginkább: gazdag
és szegény. Az előbbi többnyire a vagyon
után való szertelen rohanásban, — az utóbbi
a szenvedelmek vak kielégítése közben
veszté el lelkének a magasztos iránti fogé-
konyságát.

Tessék elmélkedni!

ZSELTVAJ B.

Egy sárospataki specialitás miatt.

— Válasz. —

Quousque tandem . . . ?

Tekintetes szerkesztő ur!

Egy idő óta szokásba vétett, hogy egyes
rendetlenségekre — a lehető legkevesebb ala-
pissággal, s annál több szenvedélyességgel —
hírlapok útján hívják fel a közhatóságok figyel-
mét, s a hírlapi felszólalásokat epés megjeg-
zésekkel kísérik, a helyett, hogy közvetlenül
fordulnának panaszukkal a hatósághoz, mely —
nem kétlem — nyomban intézkednék a sérelem
orvoslása iránt. — Az ily eljárás talán helyesebb
is volna, a panaszos ügy komolyságához mérten,
mint a „fekete táblás“ felszólalások, a melyeket
a hatóság végre sem tartozik elolvasni, respek-
tálni és hivatalos eljárás tárgyává tenni.

Ily epés felszólalás látott napvilágot a
„Zemplén“ f. évi 29-ik számában „Egy sárospataki
specialitás miatt“ címmel Radácsi György
urtól — Sárospatakról, a „Bodrogparti Athe-
naeumból“, melyben „a Galiciából ide a boldogabb
mezőkre, a biztatóbb szabadságra és gazdagabb
aratásra (sic! t. i. a Bodrogparti Athenaeumbe)
ékes ifju alakok vándoroltak“, s felkiált: tud-
nak-e a hatóságok valamit arról, hogy: „Sáros-

senki sem fojthatta el. Nyugat-felé mintegy a
tengerből kinöve, emelkedik a Karszt hóval fe-
dett sziklaorma, alatta a paradicsomliget: Ab-
bázia, citrom-, narancserdővel, délre szemmel
be nem látható távolban a tenger zöldes kék
tükre, melyen a hajók, halászbárkák tömege
között csapongva röpked a tengeri sirály. Leg-
több nézője volt egy roppant hajóalkotmánynak.
Ez már „Oceánjáró“ hajó, mondja vezetőnk;
ez még a fiumeiéknak sem mindennapi esemege.
Ez éppen Braziliából jött. Oriási Noé bárkája
volt, azt mondhatom. Az egész délelőtt érdekes
szemléldések között telt el, alaposan áttanul-
mányoztuk a kikötőt, hajók szerkezetét, rak-
tárakat, megmutatta vezetőnk a babérligetet,
egy pár levelet le is téptem emlékül s most
nézem itthon, hát éppen olyan, mint a minőt
krétt lehet kapni a savagyu disznónyelv ételbe.
Meg is ajándékoztam vele mindjárt a koresmá-
rosnét: itt van, ezt úgy nézze, hogy magam
szüreteltem nagy Fiume városában.

Egyik fénypontja volt utunknak az Abbá-
ziai uti kirándulás. Ez a paradicsomszerű kli-
matikus hely Fiumétól nyugatra esik, észak és
nyugatról nagy hegyektől védett öbölben. Az
örök tavasz hona. Ude, zöld, lombos az egész
fürdő máreiusban s itt csak lapokból olvassák,
micsoda hóviharak voltak éppen e napokban Ma-
gyarországban. A tenger zöldes, kék hulláma
halk morajjal nyaldossa az alacsony partot,
melyen gyönyörű sétautakon csoportokban sétál
a diszes közönség, kik között legtöbb a magyar.
Itt láttam egy délután Zichy Gézát, a hódmező-

TÁRCA.

Kirándulás Velenczébe.

Irta: Benécs Gusztáv.

(Polytátás.)

A vonat most már sietve dübörög lefelé.
A parton már kivehető Buccari, Portó-Ré ki-
kötő városok fehér házaikkal. Fiuméből azonban
nem látszik egy falat sem. Még egy hosszú
tunnel. A lámpákat felgyújtják. Igyekeztem a
német sógor mellől távolabb húzódni, mert félt-
tem, hogy lelkesedésemben meg találom esőkolni,
pedig kellemesebb alaguti szomszéd volt a só-
gornéja, ki azonban nem tudott magyarul s így
nem félttem, hogy összeszid, ha megreszkurozok
is valami fogadalmat. Az alagútból ki, — Fiu-
méba be.

De hát mit csináljon a zsidó polgár-
társ reggel 8 órakor Gyöngyösön — s Fiumében
este és éjjel. — Hát legegészebb is eltévedtem. A
felső kereskedelmi iskolába akartam eljutni, s
a taliányba oltott izrahélita hordár elvezetett a
tengerészeti akadémiába. Jelekkel magyaráztam
neki, milyen intézetbe vigyen; na, na, — mondja
— mintha megértett volna s egy órai gyaloglás
után elvezetett a torpedó-gyárba. Itt persze nem
bocsátottak be, hanem adtak mellém egy ma-
gyarul tudó torpedóost (a la fogadós) s az mind-
járt tudta, hogy koresmába igyekszem

Fiume, Fiume, Magyarország gyöngye! A
gyöngyből ugyan keveset láttam, de arra ki-
vanesi vagyok, mikor leszesz Magyarországa.
Mert még az estén azt a tapasztalatot szereztük,
hogy a pompás kikötővárosra fordított milliók és
százerek nagyon gyéren kamatoznak . . . magyar
szellemet. Nem tud itt magyarul tán még a tan-
felügyelő sem. Az átutazó idegenek (kik legin-
kább magyarok) kalauzolják, tájékoztatják egy-
mást, mert a ki két nappal előbb jött, az már
otthonos, tájékozott. Na mindegy, — gondoltuk
— talán nappal látszik az, a mi magyar. Nem
tud mit tenni, mint várni a reggelt. S vártuk.
Kevés idő múlva már becsapott a német. Ma-
gyarosan parancsolja a feketét, vagy olaszosan?
kérdé a pincér. Persze magyarosan, döngött be-
lölük a sovinizmus, de egyik társuk azt mon-
dotta, ő olaszost akar; jól összeszidva s eldön-
getve a secesszionistát. — Vártunk. A vessző
alatt említett pincér aztán hozott nekünk egy
parányi csészét, ezt is félig, disszidens társunk-
nak pedig egy nagy bögrét s még a tányérját
is tele szinig öntötte — Maga magyar, barátom?
— kérdeztük a frakkos polgártársat. Igenis ké-
rem, vagyis jobban mondva zsidó, de nem szí-
vesen; keserves itt Olaszországban élni magyar
embernek ennyi horvát közt, az isten se tudja
ennek a svábnak az eszejárását kitanulni, mert
több itt a francia, mint az anglus. Ha meg nem
fogjuk a frakkját, etnográfiai felolvasást tart
az atyafi.

Kora reggel már mindenki a Mólón volt.
Ez a „rakpart“, vagyis a kikötő. A meglepetést

A Zemplén mai száma tiz oldal.

Alapítva
1866.

Alapítva
1866.

Minden rendszerű
Gőzkazánokat,
Szesz- és viz-tartályokat,
Heze-féle főzőket,
Czefre-előkeverő-kadákat,
továbbá mindennemű
gőzkazán- és gőzmozgony-javításokat
s egyéb kazánmunkákat

legsolidabb kivitelben s jutányos áron szállit és eszközöl

Fleischer és Társa

gépgyára és vasöntődéje

KASSÁN.

Idült légszó, tüdő-, gyomor-, bél- és
hólyag-hurutban, húgykő és fővény kórbán
szenvedőknél az ország-szerte **páratlannak** ismert és
használt üdítő ital a

PARÁDI

savanyu viz

hatalmas gyógyerővel bír, különösen ott, hol az
ivóviz rossz, vagy ahol gerjes és járványos betegségek
szoktak uralkodni, **igen ajánlható.**

Kizárólagos raktár **S.-A.-Ujhely** részére
MALÁRTSIK GYÖRGY

mindennemű bel- és külföldi természetes ásvány-
vizek raktárában,
fűszer-, esemege és gyarmatáru kereskedésében.

Figyelemre méltók!

FIGYELEMRE MÉLTÓ!

A nyári idényben.

Következő biztos hatású ártalmatlan pipere gyártmányok, melyek
HOFMANN BÉLA az „Arany Oroszlánhoz” címzett ungvári gyógy-
szertárban, eredeti előirat szerint készítve, nagy kelendőség miatt
folyton friss minőségben kapható közkedvelt különlegességek:

„LILIAM ARCZKENŐCS”
„LILIAM MOZSDÓVIZ” és
„LILIAM SZAPPAN”

Mindannyi külön és együttesen a szeplő, májfolt, pat-
tanások, bőrtisztatlanság, bőrtrákkák (mitesser) ellen
kitűnő sikerrel alkalmazhatók! Nem nélkülözhető ezekhez

„LILIAM HÖLGYPOR”

a legjobb s legújabb arczpor: mely mindennapi használat mellett
is teljesen ártalmatlan, kellemes finom illattal a nélkül, hogy fel-
tűnnék, kitűnően tapad s az arcznak természetes üde színt köl-
csönöz! Kapható fehér, rózsá és crème (barnáknak) színben.

Zemplénmegye és környékére egyedüli raktár:

KINCSESSY PÉTER gyógyszerháza
az „Üdvözítő”-hoz S.-A.-Ujhelyt, a fő-utcán.

Hol is kívánatra képes árjegyzékek ingyen adatnak bárkinek s postai megrende-
lések pontosan eszközöltetnek.

Figyelemre méltók.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém úgy a helybeli, mint a vidéki
nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy

női- és férfi ruha-divat-üzletemet

nagyrabecsült vevőim kényelmére, a Weckerle-téren lévő,
a volt **Kellner József fia** bolthelyiségébe helyez-
tem át.

Amidőn ezen változtatást b. tudomásukra hozni van
szerencsém, kérem, hogy eddig irányomban tanusított
nagyrabecsült pártfogásukba továbbra is részesíteni mél-
tóztassanak.

Kiváló tisztelettel:

Wessely Mór.

DEUTSCH ADOLF

hordó-gyáros. * S.-A.-Ujhely.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni,
miszerint az itt S.-A.-Ujhelyben, Rákóczy-utca saját házamban
(tul a hidon) meglévő **bodnár műhelyemet** tetemesen nagyob-
bitottam s raktáron tartok a legjobb minőségű hegyi tölgyfából
készült minden nagyságu **hitelesített hordót** és **ántalagot.**

Elvállalok továbbá **szüretelő és fürdőkádak** készítését
minden alakban és nagyságu, ugyszintén mindenféle javítá-
sokat is.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, vagyok tisztelettel:

Deutsch Adolf,
hordó-gyáros.

Zacherlin

Nicht
in der
Düte!

Egyedül valódi csakis üvegben!

Ez a valóban csalhatatlan és gyökeres irtószert minden-
dennemű rovar ellen.

A valódi Zacherlin kapható:

S.-a.-Ujhelyben: Kincsesy Péter, Wid-
der Gy., Fischer Han, Behyna test,
Grünbaum M., Nagy Ferencz, Klein
Henrik, Klein Albert Malártsik György,
Szentgyörgyi Vilma, Klein Géza, Kristóf
Károly, Glück Samu, Szikszay Róza és
Markus Sáfir, Bilanovits István.
Abauj-Szántó: Blau Herman, Sövény Kál-
mán, Friedmann Simoa, Klein Adolf,
Klein Vilmos.
Forró-Énes: Haimann Salamon, Hercz-
feld Lajos.
Gálszécs: Grün Lajos, Engländer Ignác,
Friedmann Lipót és Rosenberg Bernát.
Homonnán: Friedmann Markus, Hocza
Gyula, Klein Dávid és fia, Kuharszky
Gyula, Pápay Pál, Szekerák Aladár,
Rosenblüth Márkus, Szekerák Ambrus.
Mándok: Richard Emil.
N.-Mihályban: Glück Mór, Tolvay Imre,
Buczinszky Lajos, Marmorstein Jenő,
Wünschendorfer K. és Landesmann
Vilmos.
Sárospatakon: Pavletits György s Palesó
Lászlónál.
Szerencsen: Turcsinyi Ferencz, Bekefi
Ignác.
Tállyán: Gottfried Sámuel.
Tolajon: Frisch Vilmos, Helm Samu,
Morgenstern Izidor, Olay Lajos, Zákó
Soma, Gross Izrael.
Varannó: Cseri Herman, Gaál Sándor
Friedmann és Rosenberg, Rosenblüth
Sándor, Klauer Emil.

VÉGE

1